

Notulen

van het verhandelde in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Midden-Delfland, gehouden op dinsdag 13 november 2018, 16.00 uur.

Voorzitter : A.J. Rodenburg, burgemeester

Griffier : A. de Vos

Aanwezig : de heer A. van den Berg (CDA), de heer T.A. Buitelaar (OGP Midden-Delfland), de heer J.G. Cornelissen (CDA), de heer J. van der Eijk (VVD), de heer A.J. Gebben (VVD), mevrouw M.E. Heutink (OGP Midden-Delfland), de heer J.G. Jongsma (OGP Midden-Delfland), de heer N.C. Knaap (OGP Midden-Delfland), mevrouw D. Langeveld (CDA), de heer F.J. van Lier (Mijn Partij), de heer J.J.C. Moerman (VVD) (vanaf 16.25 uur), de heer R.H.P. Ringeling (ChristenUnie), mevrouw E.C. Snethlage-Barnard (PvdA), de heer J. P. van der Spek (Mijn Partij), de heer R.E. Vieira (D66) en de heer R.H.G. Zwaard (CDA)

Afwezig : -

Tevens aanwezig: de heer H.H.V. Horlings, mevrouw S. Smit, mevrouw W. Renzen-van Leeuwen, wethouders

1. Opening van de vergadering

De **voorzitter**: Dames en heren, heel hartelijk welkom. Ik open de vergadering die vandaag in het teken staat van de Programmabegroting 2019-2022. We hebben het spoorboekje toegestuurd en startnummers toebedeeld. We hebben een loting gedaan en daarmee is de volgorde van spreken bepaald. De fractievoorzitters weten inmiddels wie als eerste gaat spreken, voor de voorbereiding is het goed te weten dat OGP als eerste het woord voert, daarna de VVD, daarna het CDA, dan de ChristenUnie, dan D66, dan PvdA en dan Mijn Partij. Precies zeven partijen zijn daarbij dan aan de beurt. Dat is even een mededeling zodat u de vergadering kunt volgen.

Hartelijk welkom ook aan degenen die op de publieke tribune de vergadering volgen, hartelijk welkom ook degenen die via de webcast met ons verbonden zijn. Dat zijn er al zeven, zeven mensen. We zijn nog niet eens begonnen, maar die zitten al klaar achter de beeldbuis. Mijnheer Roeling, gaat u uw punt nu al maken, ten aanzien van de opening van de agenda?

De heer **Roeling**: Het is meer een punt van orde voorzitter. Het heeft te maken met hoe vorig jaar is omgegaan met de gedane toezeggingen en aangenomen moties. Ik zou graag vooraf willen horen van het college hoe het denkt om te gaan met de moties die worden aangenomen vandaag en met de toezeggingen die het college doet. Want hoe het vorig jaar is gegaan, verdient absoluut niet de schoonheidsprijs. Dus die vraag wil ik even vooraf aan het college voorleggen.

De **voorzitter**: Dat is eigenlijk een puntje tussendoor. U kunt daar natuurlijk het college op bevragen, maar het is natuurlijk een beetje bijzonder om dat te doen. Maar ik kan wel als technisch regelaar van deze agenda zeggen dat het college aangenomen moties zal uitvoeren en daar ook over zal rapporteren. Dat is het geval, niet aangenomen moties vanzelfsprekend niet. Want dat is geen opdracht. Amendementen worden verwerkt en we proberen natuurlijk wel alles met de nodige voortvarendheid te doen. Let ook zelf wel op vandaag, dat is wel goed om te weten, op wat u zelf hoort aan toezeggingen, wat u voor elkaar weet te boksen met elkaar in het debat. Maar over een aangenomen motie volgt een rapport naar u. Dat kan zijn met een brief. Dat is de lijn zoals het college het van plan is. Zoals het de afgelopen periode is gegaan, was het een beetje half-half. De ene motie werd afgedaan met een brief en de ander bij de vaste agendapunten. Ik denk dat we met elkaar kunnen afspreken dat we dat keurig netjes per onderwerp in een brief doen ofwel bij de behandeling want het kan ook goed zijn dat daar een heel beleidsdocument bij hoort. Maar dan moet daar wel de formulering bij dat u ook weet dat het college de motie daarmee afgedaan acht. Dan kunt u daar zelf een oordeel over hebben want dan kunt u ook nog zeggen: 'Nou, dat vind ik niet'. En dan kunt u dat op dat moment aan de orde stellen. Dat is een beetje de afspraak zoals die volgens mij heel goed werkbaar is en tegemoetkomt aan uw vraag, denk ik. Zullen we het zo doen? Ik zie het college niet knikken van 'nee, we gaan het echt helemaal anders doen'. Dit is de lijn? Dan stel ik voor dat we het zo doen.

Dat ten aanzien van een punt van orde.

2. Spreekrecht voor belangstellenden

De **voorzitter**: Het spreekrecht staat ook op de agenda. Niemand heeft zich daarvoor aangemeld.

3. Vaststellen van de agenda

De **voorzitter**: Volgens mij kunnen we met deze agenda wel uit de voeten. Op dit moment met zestien raadsleden. De heer Moerman heeft aangegeven iets later te komen, die zien we dan wel verschijnen.

U weet allemaal wat uw tijd is, hoe lang u bij het spreekgestoelte kunt staan. Want we doen de tweede termijn – dat is voor u allen ook goed om te weten – de eerste termijn van de begrotingsvergadering is al schriftelijk gehouden. De eerste termijn van de raad en de reactie van het college is al binnen en we gaan nu door met de tweede termijn van de raadsfracties. Dat is ongeveer zeventig minuten en daarna hebben we een schorsing. Daarna zal het college reageren en probeert daar ook de vaart in te houden, maar ja, als u heel veel vragen stelt, heeft het college ook veel tijd nodig. Stelt u geen vragen maar geeft u opvattingen dan gaat het allemaal een stuk sneller. Per portefeuillehouder hebben we vijftien minuten gereserveerd. Dan kijken we even hoe de vergadering verdergaat, maar dan lijkt een schorsing voor de hand liggend om even de gelegenheid te hebben om als fracties onderling wat ruggenspraak te voeren en wat te overleggen hier en daar. Dan is er de mogelijkheid tot debat in de gemeenteraad over standpunten die u wilt innemen, uitspraken die u wilt doen en zoals we van de jaren hiervoor weten, over ingediende moties en amendementen die vragen om een reflectie naar elkaar toe zodat we weten of een motie in stand blijft. Het is verder aan u hoe dat allemaal gaat.

Ten aanzien van moties en amendementen is het goed om te weten dat ze niet helemaal meer hoeven te worden voorgelezen, zoals we vroeger altijd deden, van 'de raad in vergadering bijeen, ...'. Dat doen we allemaal niet. U mag het zelf doen en u kunt volstaan met de strekking van de motie. Dus als u iets zegt als: 'Ik heb daar een motie voor, ik wil dit en dit met mijn motie bereiken', is dat voldoende. Als hij ondertekend is, maken de tekst en de overwegingen in de motie wel deel uit van de beraadslaging. Dus als u daarover wilt discussiëren later, is dat heel goed mogelijk.

Ik kijk even naar de griffier. Hebben we alle huishoudelijke mededelingen gehad? Kunnen we beginnen? Wat betreft de griffier kunnen we beginnen en mag ik de fractieleider van de OGP als eerste spreker uitnodigen.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Tweede termijn algemene beschouwingen

De heer **Jongsma**: Voorzitter, dank u voor het woord. Ook een woord van dank voor de aangeboden begroting en de beantwoording van onze vragen, vooral aan de ambtenaren die zich daarvoor hebben ingespannen.

Tijdens onze vorige begrotingsbehandeling eindigde onze fractievoorzitter, nu wethouder Smit, met de woorden 'en dan hoort u nog van ons'. De verkiezingen zijn inmiddels achter de rug en het collegewerkprogramma is geschreven. We zijn er weer. Aan mij nu de eer om van OGP te laten horen.

Het oude college heeft een aantal zaken afgerond, een aantal zaken overgedragen en dit nieuwe college heeft inmiddels zijn plannen met bijbehorende begroting gepresenteerd. Plannen in lijn met het verkiezingsprogramma. Niet alleen van OGP, maar uiteraard ook van de coalitiepartners en een aantal oppositiepartijen. Een breed gedragen collegewerkprogramma, zo valt uit de verschillende AB's te lezen.

En dat is fijn want we gaan met z'n allen voor een mooier en beter Midden-Delfland. Ik wil vanaf deze plek dan ook mijn collega-raadsleden bedanken voor de constructieve samenwerking die we het afgelopen halfjaar hebben gehad. Daar is lef en wilskracht voor nodig. En natuurlijk bestuurlijke daadkracht. De afgelopen tijd hebben we gezien dat het daar niet aan ontbreekt. Zo kunnen alle drie de centrumplannen nu verder en het terrein van de Oude Veiling in Maasland kan worden ontwikkeld.

En daar komt dan ook meteen de begroting in beeld. Want aan welke ontwikkelingen gaan we de komende jaren ons geld uitgeven? Geld dat we vanuit de rijksoverheid en lokale heffingen ontvangen en geld dat deze gemeente heeft gespaard om er iets mee te doen. Uit de begroting en technische vragen wordt duidelijk dat, om ons als gemeente te blijven ontwikkelen, er moet worden geïnvesteerd. Voor onze inwoners en in de verdere ontwikkeling van ons gebied. Met deze begroting investeren we ook in de mensen die werkzaam zijn voor onze gemeente, en zo hoort dat ook.

Investeren betekent dat we geld uitgeven. En dat is logisch. Maar niet alle partijen willen dat. Die willen dat de Eigen Vermogenspositie onaangetast blijft. OGP denkt daar anders over.

Gemeenschapsgeld moet niet op de bank staan, maar moet juist op een verantwoorde manier ten goede komen aan de gemeenschap die dat geld heeft opgebracht. Daar doe je reserveringen voor. En die geef je op enig moment uit. Investeren op maat, voor onze dorpen en het buitengebied.

Dankzij de florierende economie komt er meer ozb-geld binnen. Dit is inherent aan het systeem dat we hebben gekozen. Het betekent echter ook dat wanneer het economisch gezien weer minder gaat in Nederland, we ook minder ozb-geld binnen krijgen. Juist daarom moeten we juist nu investeren in duurzaamheid zodat we in mindere tijden ook minder geld hoeven uit te geven. Denk daarbij aan versneld investeren in verdere verduurzaming van onze gemeente. Wat let je?

Duurzaamheid gaat echter verder dan energie besparen, gasloos bouwen, CO₂-reductie of een extra paragraaf in de begroting. Wij staan voor een grote opgave in 2019 die meer vraagt dan alleen een energievisie. OGP, maar ook andere partijen, pleiten er dan ook voor om nu al meer tijd geld en energie vrij te maken. Geld dat kan worden ingezet op de onderwerpen duurzaamheid en de energietransitie. In de beantwoording van de vragen bij de algemene beschouwingen geeft het college aan dat, 'om als gemeente inhoudelijk aangehaakt te blijven vanuit de belangen van het groene landschap, van onze inwoners en ondernemers, is een stevige ambtelijke inzet noodzakelijk. Voor 2019 doen wij bij de komende begrotingswijziging over het begrotingsjaar 2018 voorstellen om hier incidenteel middelen voor beschikbaar te stellen. Op basis van de nieuwe kaders vanuit andere overheden kan dan in de loop van 2019 een voorlopige inschatting gemaakt worden wat de consequenties zijn en welke middelen hierbij noodzakelijk zijn. Wij streven ernaar die dan structureel te verwerken in de begroting 2020-2023.' Ik heb het niet zelf bedacht en ook niet zelf opgeschreven.

Maar u begrijpt, dit is voor OGP nog veel te vaag en ook veel te traag. OGP is van mening dat er veel concreter kan worden aangegeven wat in 2019 nodig is. OGP wil dan ook graag de concrete toezegging dat in het eerste kwartaal 2019 een plan van aanpak naar de raad komt waarin staat wat er in 2019 gaat gebeuren en hoeveel geld hiervoor nodig is.

Om deze oproep kracht bij te zetten, komt OGP met de motie Duurzaam doen en doorzetten. Zoals we hebben afgesproken, ga ik de motie niet helemaal voorlezen. Waar het in het kort op neerkomt, is dat we eigenlijk de € 65.000,00 die al een keer eerder bij Het Lint was gereserveerd, vermeerderen met € 35.000,00 en dat bedrag nu al inzetten voor een aantal duurzaamheidsvraagstukken die in de energievisie worden behandeld. En daarnaast voor een nieuwe uitdaging, de Regionale Energiestrategie, dat is de RES, aardgasvrije wijken, versnelde bodemdaling en verbreding van de A4. Wij vragen dan ook dit college om het voorgaande in een financieel en inhoudelijk plan van aanpak in het eerste kwartaal 2019 ter besluitvorming aan de raad voor te leggen.

De **voorzitter**: De motie Duurzaam doen en doorzetten is ingediend, is ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging en krijgt nummer 1.

De heer **Jongsma**: Dan vervolg ik mijn betoog. Ons tweede punt is: alles is groen. Niet alleen in naam, maar in alles. Groen moeten we blijven doen. En daarin staan we gelukkig niet alleen. In bijna alle AB's wordt aandacht gevraagd voor verdere vergroening in de kernen en het klimaatbestendig maken van de kernen. Het college komt inderdaad met een aantal leuke voorbeelden om het buitengebied verder te vergroenen, maar dat gaat ons niet ver genoeg. De combinatie met de grote woningbouwopgave vraagt om een integrale aanpak van het verder vergroenen van onze kernen. OGP is er namelijk niet gerust op dat het aantal bomen en het groen in de toekomst wel op peil blijven. We constateren bij herhaling dat er per saldo meer bomen verdwijnen dan dat er bijkomen. Wat ons betreft, is de eerstvolgende stap een nieuw Groenbeleidsplan. En wel op korte termijn. Het oude plan is uit 2007 en gaat over 2007 tot 2022.

Een oud plan dat, gelet op de snel veranderende wereld, nodig toe is aan revisie. Wij zien graag een Groenbeleidsplan als basis om 'te gaan doen'.

Essentiële onderdelen van dit plan zijn wat ons betreft: hoe we ervoor zorgen dat onze bomen in aard en omvang in balans blijven, hoe de burger wordt betrokken/participeert bij het verder vergroenen van zijn leefomgeving, op welke wijze onze buitenruimte geschikt kan worden gemaakt voor het veranderend klimaat en dat gecombineerd met het verder vergroenen. Natuurlijk met een goede financiële onderbouwing hoe we dit structureel gaan betalen. Maar een plan is maar de eerste eenvoudige stap, vervolgens moeten we ook aan de slag. Ons motto is dan ook: Groenbeleid is Doenbeleid.

En gelukkig is dat niet alleen ons motto, maar ook het motto van andere partijen. Namens PvdA, D66 en OGP komen we met de volgende motie: Groen is samen doen. Ik zal me hier beperken tot mijn oproep aan het college. 'In het voorjaar van 2019 met een nieuw Groenbeleidsplan te komen waarin de hiervoor genoemde thema's, zoals die in de motie staan maar ook al door mij zijn aangehaald, zijn opgenomen, met daarbij tevens opgenomen een financiële onderbouwing voor de gehele looptijd van het beleidsplan.'

De voorzitter: Drie partijen hebben de motie ondertekend en hij maakt deel uit van de beraadslaging, OGP, PvdA, en D66 staat er ook onder. Hij krijgt nummer 2.

De heer **Jongsma**: Voorzitter, ik kom tot de staart van mijn betoog. En helaas, het venijn zit in de staart. Venijn in de kosten van het Sociaal Domein.

In de vorige collegeperiode heeft OGP samen met het CDA gepleit voor een reserve Sociaal Domein. Wij willen dat mensen die zorg nodig hebben hier niet op hoeven te wachten. En met succes, want tot dusver is er nog niet heel veel uit deze reserve geput. Opmerkelijk, gelet op de noodkreten vanuit omliggende gemeenten waar mensen niet altijd de zorg kunnen krijgen die nodig is. Voor OGP was dat dan ook reden om het college te vragen welke voornemens het college heeft om de overgebleven reserves Sociaal Domein in te zetten in de komende jaren om de goede zorg te blijven bestendigen. En daar zit het venijn.

We zijn nogal geschrokken namelijk van de reactie van het college. Deze reactie luidt: 'Met de huidige inzichten hebben wij deze reserve al voor het begrotingsjaar 2018 nodig om de explosieve stijging in de kosten van de jeugdzorg vanaf mei dit jaar te kunnen dekken'. Het college geeft aan hierover bij de derde begrotingswijziging te rapporteren. Maar ja, voor OGP is dat te laat, we willen nu al graag antwoord op een aantal vragen: hoe kan dit? Eerst is er ruim € 350.000,00 te besteden en ineens is het op. Wat betekent dit voor de Begroting 2019? Heeft dit college dit niet zien aankomen? In de derde termijn hoor ik graag het antwoord van het college.

Voorzitter, ik kom tot een afronding. En dat doe ik met een gedicht. Want taal en cultuur is een groot goed. Ik heb gekozen voor een gedicht van de dichter Lévi Weemoedt, waarvan ik de tekst enigszins heb aangepast.

Ik fiets door Midden-Delfland,
ik maal de trappers rond,
ik ben dan altijd vrolijk,
want fietsen is gezond.

van koeien en van vogels,
ik spreek een klare taal,
zo blijft mijn Midden-Delfland,
een plek voor allemaal.

Dank.

De **voorzitter**: Dank u wel. Keurig netjes binnen de gestelde tijd. Ik nodig de VVD-fractievoorzitter, de heer Van der Eijk uit om zijn algemene beschouwingen te komen geven.

De heer **Van der Eijk**: Voorzitter, Midden-Delfland vormt een groene oase binnen de metropool. Dat zegt echter niet dat er geen werk te doen is. Zoals we in eerste termijn reeds aangaven, staan we de komende jaren voor een groot aantal uitdagingen. Om er maar een aantal te noemen: de

transitie op het gebied van duurzaamheid en energie, klimaatadaptatie, de opgaven in het Sociaal Domein en de invoering van de Omgevingswet.

In de eerste termijn hebben we ook bij de andere partijen kunnen lezen dat ook zij zich hier bewust van zijn en dat komt volgens ons een constructieve samenwerking ten goede.

Gelukkig vindt de raad dit niet alleen, ook het college is zich bewust van de opgaven die er liggen. Uit het collegewerkprogramma straalt daarom ook de ambitie om veel te doen aan deze uitdagingen en deze uitdagingen ter hand te nemen. En dat juichen wij natuurlijk toe. Doen, u heeft het vast meer gehoord in campagnetijd.

Met een college dat niet alleen intern de samenwerking zoekt, maar ook de samenwerking zoekt met maatschappelijke organisaties, ondernemers en de omringende gemeenten, is er een bestuur dat Midden-Delfland verder kan brengen. Een krachtig toekomstgericht bestuur teert niet in op Eigen Vermogen. Het weet voor structurele uitgaven ook structurele baten te vinden. Een terecht punt van enkele partijen in deze raad. Voorzitter, als dit pertinent voorkomen moet worden, is het wel wenselijk dat zij ons vertellen op welke taakgebieden we de middelen hiervoor kunnen vinden. Voorzitter, Midden-Delfland staat niet op zich zelf. Het maakt onderdeel uit van de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag. Binnen de MRDH bezitten wij een bijzondere en belangrijke functie. Wij worden gezien als 'de Groene Long, het Central Park van de regio'. Een belangrijke opdracht van het Bijzonder Provinciaal Landschap is versterken van de verbinding tussen stad en land. Een uitstekende drager hiervoor is de vrijetijdseconomie. De toezegging van het college om met een vernieuwde recreatienota te komen schept verwachtingen. De VVD ziet hier volop kansen, de lokale en regionale belangen kunnen hierin bij elkaar worden gebracht, kortom, stad en land verbinden.

De wereld waarin wij leven staat onder druk. De VVD wil, zoals ook andere partijen, graag een wereld achterlaten waarin ook toekomstige generaties een goed leven kunnen hebben. Het is zaak dat wij verstandig met onze leefomgeving omgaan. Door bijvoorbeeld het principe van de Donuteconomie waarbij de sociale ondergrens en de ecologische bovengrens worden gerespecteerd.

Midden-Delfland is een van de duurzaamste gemeenten van Nederland. Toch zijn er ook op dit terrein nog uitdagingen te over. Te denken valt aan klimaatneutraal en circulair in 2030, aardgasvrij in 2040 en klimaatbestendig in 2050.

Het college geeft in zijn reactie aan dat zijn werkwijze zoveel mogelijk aansluit bij de Global Development Goals van de VN en dat wordt door de VVD gewaardeerd. De zeventien Duurzame Ontwikkelingsdoelen zijn opgesteld om de wereld tot 'een betere plek te maken in 2030'.

Voorzitter, u moet hierbij denken aan: gezondheid, onderwijs, schoon drinkwater en bestrijding van armoede, maar ook doelen als duurzame energie, minder ongelijkheid en het aanpakken van klimaatverandering. Dit alles past ook bij Cittaslow. Het ultieme doel dient te zijn dat we goed zorgen voor al onze inwoners en daarbij de planeet niet uitputten tot een punt dat zij niet meer kan herstellen.

Op dit moment zijn veel zaken op deze dossiers nog onzeker. SMART antwoord geven op wat we nu precies moeten gaan doen, hoe we dat gaan bereiken en wat het allemaal gaat kosten, kan de VVD niet. Maar inzicht hierin acht de VVD wel van evident belang. De controlerende taak van de raad. Daarom pleit de VVD voor het starten met een paragraaf duurzaamheid in de begroting. Het is niet de bedoeling dat deze paragraaf verwordt tot een papieren tijger. Daar heeft niemand wat aan. We moeten het daarom kleinschalig oppakken en het afpassen bij wat er binnen Midden-Delfland mogelijk is. Daar waar mogelijk, moeten we proberen mee te liften op wat grotere gemeenten doen of wat landelijk wordt bereikt. Daarom heeft de VVD een motie. De strekking van de motie is dat ons ultieme doel een paragraaf duurzaamheid is, maar we willen het college niet helemaal erop vastpinnen dat dat op een bepaalde manier moet. Dat kan misschien ook niet volgend jaar al zijn opgenomen in de begroting, maar de geest van de motie is wel dat er aandacht wordt gegeven aan duurzaamheid. Want iedereen vindt het heel belangrijk en als je het echt belangrijk vindt, moet je het belangrijk maken en dat kun je doen door dit te adresseren in de begroting zodat we jaarlijks kunnen kijken waar de gemeente staat op dit gebied. Daarom hebben we een motie.

De **voorzitter**: Er is een motie paragraaf duurzaamheid ingediend door de VVD, die krijgt nummer 3.

De heer **Van der Eijk**: Nadat de Motie N468 is aangenomen vorig jaar is er gelukkig beweging gekomen op dit dossier. Dat was nodig ook voorzitter, inwoners en ondernemers bleven te lang in het ongewisse over de bereikbaarheid.

De situatie voor de openstelling van de A4 staat bij ons nog vers in het geheugen. Door overname heeft de gemeente de mogelijkheid sluipverkeer te reguleren. Dit houdt de kernen Maasland en Schipluiden leefbaar.

Verder zien we dat de staat van onderhoud van de wegen in onze gemeente langzaam achteruitgaat. Door bezuinigingen en aangepast beleid is bijna 20% van de wegen in een staat die onder het gewenste niveau is. Onderhoud is nodig. Op de lange termijn lijkt het de VVD het meest verstandig dit op te vijzelen. Dit is onderaan de streep de voordeligste oplossing voor de belastingbetaler. Ook hierbij geldt dat de VVD geen claim wil leggen op toekomstige generaties. Het college heeft al aangegeven hier komend jaar met een nieuw voorstel voor te komen. De VVD wacht dit af en dan oordelen we daar dan over.

Voorzitter, de vraag naar woningen is groot in Midden-Delfland. Gelukkig heeft het college ambitieuze plannen. Huizen erbij in alle kernen. Wel maken wij ons wat zorgen over parkeergelegenheden bij de diverse ontwikkelingen. De VVD is van mening dat de parkeerbalans geen nadelige gevolgen voor de huidige bewoners en ondernemers mag hebben. Van Hoogwaardig Openbaar Vervoer is in Midden-Delfland geen sprake en het lijkt ons ook niet verstandig alvast een voorschot te nemen op daarbij horende ontwikkelingen zoals deelauto's. Bij ons is ook geen plek binnen de gemeente bekend waar al deelauto's worden aangeboden.

Op sommige plekken zien we dat er vanuit het verleden bedrijven zijn gevestigd waar het dorp omheen is gegroeid. Het lijkt ook de VVD een goed idee om in samenspraak met deze ondernemers te kijken naar alternatieve locaties, om het bedrijf naartoe te verplaatsen. Het CDA noemt hiervoor als mogelijke locatie de Harnaschpolder, zo lazen we in eerste termijn van het CDA. De VVD vindt dit zeker het onderzoeken waard. Naast deze locatie lijkt het ons verstandig goed te kijken naar alternatieve locaties die nog meer voorhanden zijn.

Tot slot komt de VVD dit jaar niet met een waslijst aan moties. Het college is net aan zijn opdracht begonnen. Wij hebben er dan ook vertrouwen in dat het deze voortvarend zal uitvoeren.

De **voorzitter**: Dan wil ik de volgende spreker uitnodigen en dat is de fractievoorzitter van het CDA, de heer Zwaard.

De heer **Zwaard**: Voorzitter, allereerst wil ik namens de CDA-fractie een woord van dank uitspreken voor de ons aangereikte begroting en ook een woord van dank voor de beantwoording van onze vragen door het college. Uiteraard ook een woord van dank aan onze ambtenaren en eenieder die op de publieke tribune heeft plaatsgenomen en degenen die ons thuis volgen. Dank voor jullie belangstelling. Wij, het CDA, zien uit naar een interessante levendige debatavond hier in onze raadzaal.

Als titel voor onze algemene beschouwingen hebben gekozen voor 'Een Midden-Delfland dat we door kunnen geven'. Een zorgvuldig gekozen titel waarmee het CDA aangeeft het van groot belang te vinden onze mooie gemeente goed door te kunnen geven aan onze kinderen. Deze tweede termijn wil het CDA benutten om een aantal belangrijke onderwerpen aan te stippen. Onderwerpen die er volgens het CDA toe doen.

De focus van het CDA in 2019. Na een goede verkiezingsuitslag maken we deel uit van een coalitie CDA-OGP-VVD. Het ambitieuze collegewerkprogramma Duurzaam vooruit!, spreekt ons zeer aan en de voor ons liggende begroting laat een positief resultaat zien voor 2019, maar ook voor de daaropvolgende jaren.

Iedereen doet mee, niemand valt tussen wal en schip. Dat is het credo dat het CDA huldigt. Bij het CDA gaat het om mensen, mensen in Midden-Delfland die goed moeten kunnen wonen, werken en recreëren, ongeacht hun gezondheid, achtergrond, of welke reden dan ook, iedereen doet mee. Onze leefomgeving moeten we beschermen en op een goede manier doorgeven aan volgende generaties.

Een goed winkelaanbod en voldoende parkeergelegenheid in de kernen. Voor alle drie de kernen is een centrumplan of is dat in de maak waarbij levendigheid en een goed winkelaanbod centraal staan. Het CDA vraagt het college om het Centrumplan Den Hoorn met de grootst mogelijk spoed op te pakken. Inzake het centrum Maasland is een besluit genomen. Ook hier vragen we het college om snelheid en om zaken in gang te zetten die nu al in gang gezet kunnen worden.

Ook voor het centrum Schipluiden liggen er mooie kansen. Het CDA dankt het college voor de beantwoording van vragen die we hieromtrent stelden. Er blijft echter de vraag over om een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid om ondergronds te parkeren in combinatie met bebouwing. We hebben nu de kans om tot een goede inrichting te komen waarbij deze optie serieus onderzocht moet worden en we horen dan ook graag van het college of het hiertoe bereid is.

Politie die meer zichtbaar en beter bereikbaar is. Voor het CDA is veiligheid een belangrijk item. Hoe ervaren onze mensen, onze burgers, veiligheid? Wij hechten eraan dat de politie zichtbaar is op straat. En het CDA vindt een wijkagent die bekend is met zijn of haar wijk van groot belang. En een eigen politiekantoor, het zogenaamde pop-uppolitiebureau, is een goede eerste stap maar dat neemt niet weg dat de bereikbaarheid vaak als onvoldoende wordt ervaren. Zo nu en dan is het pop-upbureau in een van de kernen bereikbaar. Onvoldoende, in de ogen van het CDA. Ons bereiken berichten dat reacties en respons vanuit de politie te wensen overlaat. Wij zijn dan ook benieuwd welke maatregelen op dit gebied nog meer genomen kunnen worden en over dit onderwerp dienen we een motie in. De motie, dat zal u niet verbazen, heet Zichtbaarheid en bereikbaarheid van de politie en die gaat over de onderwerpen die ik zonet schetste.

De **voorzitter**: Dank u wel. Een motie van het CDA, hij heet Vergroten zichtbaarheid en bereikbaarheid van de politie, is ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging en krijgt als nummer 4.

De heer **Zwaard**: Een oplossing voor de ontsluiting van Maasland, meer vergroening van de buitenruimte en meer initiatieven om duurzaamheid te bevorderen. Inzake ontsluiting van Maasland roepen we het college op om samen met de gemeente Maassluis tot een oplossing te komen die recht doet aan onze inwoners. Het CDA wacht dan ook de gezamenlijke studie met Maassluis, MRDH en provincie af. We roepen het college wel op om voorgenomen maatregelen aan de Maassluiseweg zo snel mogelijk uit te voeren omdat hiermee de veiligheid van met name fietsers aanzienlijk verbeterd wordt.

De huidige situatie bij het kruispunt Overgaagbrug roept evenals bij andere partijen, ook bij het CDA vragen op. In de beantwoording geeft het college aan op korte termijn te onderzoeken welke technische oplossingen leiden tot verbetering van deze situatie. Het CDA is benieuwd op welke termijn mogelijke oplossingen gerealiseerd kunnen worden.

De nieuwe inrichting van onder andere de Plantage in Maasland op klimaatadaptieve wijze, verdient navolging waarbij het CDA eraan hecht bewoners bij deze processen te betrekken. Uw antwoorden op door het CDA gestelde vragen met betrekking tot dit onderwerp, stemmen ons tot tevredenheid. Duurzaamheid. Inzake duurzaamheid is het CDA blij met de uitgebreide beantwoording van het college. De ingezette weg vinden we belangrijk. Het gaat het CDA erom dat we ons waar mogelijk inzetten om grondstoffen terug te winnen.

De verbeterde zorg en woonvoorziening voor ouderen, met name in Den Hoorn, en preventie huiselijk geweld jegens zowel jongeren als ouderen. Het ontbreken van een passende voorziening voor dementerende ouderen in Den Hoorn is voor het CDA niet voor het eerst een punt van orde. In zowel Maasland als Schipluiden zijn deze voorzieningen voorhanden, en wij vragen het college te onderzoeken welke mogelijkheden hiertoe zijn en zullen op dit punt een motie indienen. De motie heet Zorgneutraal voor ons allemaal en gaat over eventuele woonvoorzieningen in Den Hoorn.

De **voorzitter**: De motie Zorgneutraal voor ons allemaal van het CDA is ondertekend, maakt deel uit van de beraadslaging en krijgt nummer 5.

De heer **Zwaard**: Een landelijk item zijn de kosten voor de jeugdzorg. Het CDA is dan ook benieuwd hoe die kosten zich in onze gemeente ontwikkelen. Ook als CDA maken we ons zorgen wat dat betreft en er leeft bij ons de vraag wat dit voor onze gemeente Midden-Delfland betekent. Ons is bekend dat dit onderwerp voor de decembercyclus op de agenda staat. We kijken daarnaar uit en wachten de bevindingen van het college daarop af.

Kindermishandeling en oudermishandeling zijn vormen van huiselijk geweld die volgens het CDA onze bijzondere aandacht verdienen. Het CDA vindt het opvallend dat er zo weinig van deze vormen in onze gemeente bekend zijn, niemand heeft het hier graag over, lijkt het wel. Vooral ouderen melden niet graag dat ze op enigerlei wijze worden mishandeld of uitgebuit. Wij roepen het college op om dit onderwerp op de publieke agenda te krijgen, de nodige voorlichting te

verzorgen en de situatie in Midden-Delfland zo mogelijk in kaart te brengen. De beantwoording van het college met betrekking tot de door het CDA gestelde vragen over de overgang van 18-min naar 18-plus stemt tot tevredenheid, ons maatschappelijk team richt zich nu op de categorie van nul tot honderd jaar. Ook hier vragen we het college om dit onderwerp onder de aandacht te brengen en de aandacht met name te richten op preventieve zorg omdat voorkomen nog altijd beter is dan genezen.

Producten van ons midden- en kleinbedrijf die we meer en beter onder de aandacht kunnen brengen. Midden-Delfland is een gemeente met opvallend veel ondernemers. De titel Bijzonder Provinciaal Landschap geeft ons brede mogelijkheden en belangrijk daarbij is dat we als gemeente zelf een voortrekkersrol op ons moeten nemen. Hier liggen grote kansen om verbinding tussen stad en platteland te intensiveren. Kansen die we moeten benutten en die van belang zijn voor het voortbestaan van Midden-Delfland. Het CDA vindt het van groot belang dat er extra wordt ingezet op de branding van het merk Midden-Delfland en op verbreding van Cittaslow.

Ons laatste onderwerp gaat over de bedrijfsverplaatsingen uit onze kernen ten gunste van woningbouw. Het college heeft een stevige ambitie neergezet met de plannen om in deze periode 700 nieuwe woningen te realiseren. Woningen die aansluiten op onze Woonagenda. Het CDA vraagt het college de mogelijkheid te onderzoeken om in de Harnaschpolder grond aan te kopen voor bedrijfsverplaatsingen uit onze kernen. Op de vrijkomende grond kunnen dan nieuwe huizen gebouwd worden en wat dat betreft dient het CDA een motie in. De motie heet Bedrijfsverplaatsing voor nieuwbouw en gaat erom te kijken of we gronden aan kunnen kopen, dan wel reserveren in de Harnaschpolder om daar bedrijven heen te verplaatsen en dan in de dorpskernen op de plekken die vrijkomen woningen te bouwen.

De **voorzitter**: De motie Bedrijfsverplaatsing voor woningbouw krijgt nummer 6. Ik zie dat die ondertekend is en hij maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer **Zwaard**: Ik sluit af en dank iedereen voor de aandacht en ik denk dat ik netjes binnen de tijd ben gebleven.

De **voorzitter**: Ik heb dat heel precies bijgehouden, dat is 9.58,93 minuut. Dat is knap gedaan. Overigens, de VVD heeft 8.11 minuut gebruikt en de OGP net aan 10 minuten. De volgende spreker op het lijstje is de spreker van de ChristenUnie. Nieuw in deze begrotingsdiscussie. Ik wens u veel succes met uw eerste algemene beschouwingen als fractievoorzitter van de ChristenUnie.

De heer **Ringeling**: Allereerst dank aan het college en het ambtelijk apparaat voor de reactie op de eerste termijn en de beantwoording van de gestelde vragen.

Duurzaam vooruit, iedereen doet mee. Zoals wij in de eerste ronde hebben aangegeven, spreekt deze titel ons wel aan. Als christelijke partij hebben wij duurzaamheid hoog in het vaandel staan. We hebben namelijk de taak zorgvuldig om te gaan met de schepping. We zijn de gebruikers van de schepping, niet de verbruikers. Met de VVD zijn wij het eens dat, zoals de VVD in eerste termijn aangaf, duurzaamheid meer is dan alleen energie besparen, gasloos bouwen en CO₂-uitstoot reduceren. Duurzaamheid is een breder begrip en gaat dwars door alle programma's heen. Het college heeft voor nu de actiepunten verdeeld over twee thema's; minder en schone energie en klimaatverandering werkt door in onze aanpak. In de Energievisie die voornamelijk op het eerste punt slaat, zijn de ambities opgenomen ten aanzien van minder en schone energie. De visie is vastgesteld door de raad enkele maanden geleden. Aan ambities geen gebrek in de visie. Het is ons echter niet altijd helemaal duidelijk waar dit allemaal uit betaald moet worden. Hebben we hier in de begroting voldoende middelen voor gereserveerd om dit allemaal te realiseren?

We vragen het college ook aandacht te besteden aan het vergroten van de bewustwording rond dit thema. Want duurzaamheid begint in eigen huis en pas daarna op het gemeentehuis. Thuis begint de keuze tussen de fiets of de auto, afval scheiden of het aanbrengen van extra isolatie, of glas of papier of plastic als verpakkingsmateriaal nemen. Wij vragen daarom aandacht voor het vergroten van de bewustwording onder onze inwoners.

Iedereen doet mee. Het spreekt ons aan, maar wij interpreteren het zo dat iedereen die mee kan doen, ook daadwerkelijk meedoet. Of, dat iedereen meedoet naar zijn of haar vermogen. En zij die nu niet mee kunnen doen, moeten we met z'n allen helpen om straks wel mee te kunnen doen. Om dat zetje te geven zodat ze straks wel mee kunnen doen. We moeten met z'n allen zien te

voorkomen dat mensen straks niet meer mee kunnen doen. Daarom pleiten wij ook er ook voor en willen we het college vragen actie te ondernemen op het gebied van verslaving, bijvoorbeeld op het gebied van alcoholverslaving, om daar concrete acties op te ondernemen, samen met bijvoorbeeld de sportverenigingen of andere maatschappelijke groeperingen. Ook bij het tegengaan van eenzaamheid vragen wij het college actie te ondernemen. Eenzaamheid is een sluimerend probleem en kan ertoe leiden dat mensen straks niet meer meedoen.

En dan de jeugdzorg. De jeugdzorg was de afgelopen tijd vaak in het nieuws. 'Jeugdzorg komt € 39 miljoen tekort', kopte de Telegraaf 5 november jl. Of 'Jeugdzorg opnieuw duurder, deel gemeenten wil minder jongeren doorverwijzen', de kop van een artikel op 5 november jl. van de NOS.

Sommige gemeenten gaven aan dat door budgettekorten de hulp in gevaar komt. Dit betekent dat er minder jongeren geholpen kunnen worden en dat jongeren die de hulp hard nodig hebben, de hulp niet kunnen krijgen. Het valt ons op dat het tot voor kort in de gemeente Midden-Delfland op dit punt vrij stil was. En nu, bij de beantwoording van de eerste termijn, kwam er hier een summier geluid van een soort winstwaarschuwing. Kan het college duidelijkheid geven over de situatie in Midden-Delfland als het over de budgettekorten of overschrijdingen gaat op het gebied van de jeugdzorg? Voor de ChristenUnie is het belangrijk dat de jongeren in onze gemeente die hulp nodig hebben, deze hulp ook kunnen ontvangen. Bij het maken van keuzes moet, wat de ChristenUnie betreft, de hulpvraag centraal staan en niet het budget. We willen daarom hierover een motie indienen. De strekking van de motie is dat bij het maken van keuzes inderdaad de hulpvraag van de jongere centraal staat en niet zozeer de budgetten.

De **voorzitter**: Motie Jeugdzorg ingediend is ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nummer 7.

De heer **Ringeling**: Onderhoud wegen. In de begroting wordt aangegeven dat er vanaf 2011 structurele bezuinigingen zijn doorgevoerd op het onderhoudsbudget van wegen. Dit is de reden of een van de redenen geweest om over te gaan op wegvakonderdeelgericht onderhoud in plaats van profielbreed onderhoud. Omdat er een zekere tegenstrijdigheid in lijkt te zitten, heeft de ChristenUnie daar technische vragen over gesteld. Een van de vragen was of het over een langere periode bezien niet juist goedkoper is om profielgericht onderhoud toe te passen. Het antwoord van het college was dat het over een langere periode inderdaad goedkoper is. Is het dan niet logischer om over te stappen op profielbreed onderhoud in plaats van elke keer per jaar het stukje wegvakbreed onderhoud – mooi scrabblewoord trouwens - te doen?

Verkeer. We zijn ook verheugd om te horen van het college dat er schot zit in de situatie rond de N468. Het college heeft toegezegd in het tweede kwartaal van volgend jaar met meer informatie te komen. Dat wachten we dan ook vol spanning af.

Voor wat betreft de verkeersafwikkeling in Maasland is er bij mij nog enige onduidelijkheid. Zoals ik het begrijp is sprake van een kortetermijnmaatregel of -maatregelen en maatregelen voor de middellange termijn. De kortetermijnmaatregelen zijn vooral op gericht op de verkeersveiligheid van de fietsers en de middellange termijn is voor een veilige en vlotte verkeersafwikkeling. Uit de beantwoording van de vragen haal ik summier dat in 2019 wordt begonnen met de voorbereiding van de realisatie voor de kortetermijnmaatregel en daar is € 400.000,00 voor uitgetrokken. In 2019 staat parallel daaraan een onderzoek voor de middellange termijn voor de verkeersafwikkeling Maasland gepland. Ik ben op het verkeerde been gezet door de eerste termijn van de VVD waarin zij aangaf: 'Wij hebben er begrip voor dat er even een pas op de plaats wordt gemaakt, we zouden het beste geld kunnen steken in één keer een goede oplossing in plaats van twee keer belastinggeld uitgeven'. Toen ben ik gaan kijken waar de VVD dat uit de begroting haalt, en zij halen dat uit het collegewerkprogramma waarin staat: 'Bij de ontsluiting van Maasland letten we vooral op de verkeersveiligheid voor fietsers. In samenwerking met andere overheden moeten uiterlijk in 2020 concrete maatregelen voor verkeersveiligheid voor fietsers ...' Dus ik vraag me af, welke kant gaan we op? Is het mijn eerste interpretatie, of heeft de VVD gelijk dat we gaan uitstellen? Ik hoop dat ik gelijk heb, niet vanwege mijn gelijk, maar voor de fietsers in Maasland. Dan nu de verkeerssituatie bij de Zuidhoornseweg. Begin dit jaar is de Zuidhoornseweg tussen de Overgaagbrug en de nieuw aangelegde rotonde opgeleverd. Prachtige weg, prachtige rotonde. Alleen, een prachtige weg is leuk, maar het is nog leuker als je er ook over kunt rijden. Helaas kan dat nu maar in één rijrichting. Komende vanaf het sportpark Den Hoorn bijvoorbeeld kun je niet rechtdoor richting de rotonde. Het is mij en met mij vele anderen in Midden-Delfland niet duidelijk waarom dit zo is op dit moment. En dan, eigenlijk iets erger, de verkeerslichten. Op het moment

dat de Overgaagbrug openstaat, gaan alle verkeerslichten op rood. Dat betekent dat je ook op de Rijksstraatweg niet rechtdoor kunt rijden terwijl je niet over de brug hoeft. Je kunt maar in een rijrichting rijden. Dat is als je van de rotonde komt, linksaf richting Den Hoorn. Voor niemand te begrijpen. De irritaties nemen toe. Zeker in de lente en zomermaanden wanneer er veel verkeer over het water is en de brug vaker en langer openstaat, kun je daar wel twintig tot dertig minuten staan zonder dat er iemand kan rijden. De irritaties nemen toe en mensen gaan er steeds meer toe over het heft in eigen handen te nemen en door rood te rijden, wat tot gevaarlijke verkeerssituaties leidt. Wij vinden dat deze situatie zo snel mogelijk moet worden opgelost. Wij willen daarom hiervoor een motie indienen. De motie roept het college op om zo spoedig mogelijk een oplossing te bedenken voor de situatie bij de Overgaagbrug.

De **voorzitter**: De motie heet 'Verkeerssituatie Zuidhoornseweg-Overgaagbrug', is ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging en krijgt nummer 8. U zit op tien minuten mijnheer Ringeling.

De heer **Ringeling**: Ik zou eindigen met een gedicht of een lied, maar ik zit al door mijn tijd heen dus dan stoppen we maar hiermee.

De **voorzitter**: Wilde u nog een gedicht voordragen? Ik zou haast een coulancemaatregel nemen maar in dat geval bent u klaar met uw betoog en gaan we door naar de volgende spreker. De heer Vieira, van D66. Ook voor u de eerste keer algemene beschouwingen in deze zaal, bijzonder veel succes.

De heer **Vieira**: Dank u voorzitter. Ik had best mijn speech met vijf of tien minuten willen uitstellen voor dat gedicht, maar het is even niet anders. Ook dank aan het college en met name de ambtenaren voor het beantwoorden van de vragen en het opstellen van de begroting. De vragen die wij gesteld hebben, hebben voor meer duidelijkheid gezorgd dus dank daarvoor. Desalniettemin wil ik bij een aantal punten stilstaan. Ik wil beginnen met wonen. Het is een van de items, er is eerder al aan gerefereerd, dat er 700 woningen komen in de komende collegeperiode, dus tot 2022. In de begroting staat daar niets over opgenomen. Het antwoord op de vraag die wij gesteld hebben 'waar wordt er aangekocht, wat krijgen we ervoor terug?' is vooralsnog niet bekend. Dus mijn eerste vraag aan het college is meteen: kunt u in het eerste kwartaal van 2019 in ieder geval over de plannen van 2019 op dit gebied beantwoorden?

Het tweede punt rond wonen. Ik wil het hebben over een specifieke startersdoelgroep, dat is een doelgroep die meer dan € 22.000,00 per jaar aan salaris heeft, maar minder dan € 45.000,00. Ik zal het toelichten. Op het moment dat je meer dan € 22.000,00 op jaarbasis verdient, kom je niet in aanmerking voor een sociale huurwoning. Op het moment dat dat het geval is, is de eerstvolgende gedachte 'ik wil een woning kopen'. En op het moment dat je dat wilt doen, wijst de laatste stand van zaken op Funda uit dat in Midden-Delfland de woningen al gauw € 250.000,00 of meer kosten. Dus je hebt al gauw meer nodig dan € 45.000 aan jaarinkomen. Dat betekent dat een groep die tussen de € 22.000,00 en € 45.000,00 op jaarbasis verdient, en dat is een behoorlijk grote middenklasse, tussen wal en schip dreigt te vallen. Op onze vraag aan het college 'wat doet u voor deze groep?' is als antwoord gegeven: 'We kijken naar de hele markt'. Mijn oproep is bij dezen om specifiek naar deze doelgroep te kijken. Dat wat betreft wonen.

Het stuk energie sla ik over, niet omdat het niet belangrijk is, maar de voorgaande vier sprekers hebben daar al zo uitgebreid hun betoog over gehouden waar ik achter kan staan, dat ik dat bij dezen over kan slaan.

Dan ga ik naar het Sociaal Domein, zorg. Ook daar is al het een en ander over gezegd. We hebben stijgende uitgaves, daar is aan gerefereerd. De toename van zorg neemt toe. We stellen het zeer op prijs dat er in de gemeente gewerkt wordt met één aanspreekpunt voor één gezin, dus dat je gewoon van begin tot eind in een gezin kijkt 'wat is de passende oplossing?' En ik hoop dat het college en de ambtenaren het beleid kunnen voortzetten op dit gebied. Maar omdat de zorgkosten zo stijgen, zijn we blij dat het college in ieder geval een werkgroep Sociaal Domein in het leven heeft geroepen en D66 neemt daar graag aan deel want er komen heel veel problemen op ons af waar we graag over meedenken.

Dan vervoer. Aan de N468 werd ook net al gerefereerd. Fijn dat het college heeft aangegeven in gesprek te zijn met diverse partners, met agrariërs, met lokale overheden en we kijken inderdaad uit naar de beantwoording over de N468, deze voor veel van onze agrariërs zo belangrijke weg.

Wat betreft verkeer is ook de veiligheid van kinderen heel belangrijk, maar goed, dat zal iedereen hier beamen. Ik wil de heer Horlings bedanken voor de inzet van een verkeerregelaar bij een school in Den Hoorn deze week. Daar is extra verkeersdruk doordat de Hoornsekade gesloten is. Ik vind het belangrijk dat we oog blijven houden voor deze groep. Die fietsen toch van huis naar school. Er wordt vaak dubbel geparkeerd en heel veel verkeer komt op een moment samen. Dus fijn als er in een drukkere periode aandacht aan geschonken wordt.

Verder wil ik wat betreft verkeer stilstaan bij het openbaar vervoer. Zoals bij u bekend, kennen we hier geen trein, tram of metro. Maar wat we wel kennen aan openbaar vervoer, is de bus. En zelfs als je in een kern woont is het voor sommige mensen meer dan een kilometer afstand naar de dichtstbijzijnde bushalte. De situatie doet zich voor in Den Hoorn als je bijvoorbeeld lijn 33 of 32 of 37 wilt pakken of in Schipluiden lijn 33. Dan heb je een behoorlijke afstand naar de bushalte, 800 meter, 1 kilometer, soms 1,2 kilometer. We zien dat er bij deze bushaltes niet altijd goede fietsstalmogelijkheden zijn. Dat brengt mij tot de eerste motie en die ga ik niet voorlezen, dat scheelt weer in de tijd, maar kort samengevat roepen wij op om fietsstallingsmogelijkheden bij bushaltes te creëren zodat het er niet rommelig uitziet en meer mensen geneigd zijn het openbaar vervoer te nemen. Wat weer als voordeel heeft dat minder mensen de auto nemen wat weer voor goede doorstroming zorgt, et cetera, et cetera.

De **voorzitter**: Het is dan handig dat u de motie nu even indient. De motie heet Goede fietsstalmogelijkheden nabij bushaltes, ingediend door D66, ondertekend, maakt deel uit van de beraadslaging en krijgt nummer 9.

De heer **Vieira**: Dan het buitengebied, als een-na-laatste thema wat ik wil aansnijden. In reactie op een vraag van D66 werd aangegeven dat het een van de primaire doelen van Midden-Delfland is om de stedeling te laten genieten van de landschapskwaliteiten van Midden-Delfland. Uiteraard zijn we het daarmee eens. Naast een goede infrastructuur van paden, horeca en winkels zien we voor de sportieve bezoekers, de skaters, de wandelaars, de fietsers, ook een watertappunt als een goede toevoeging aan de infrastructuur. Wat is er mooier op een mooie zomerse dag dan dat je in het buitengebied je bidon kunt bijvullen? Daarom hebben we een motie Watertappunten. We vragen het college om onderzoek te doen naar de aanleg van watertappunten en wat voor financiële impact het heeft om dat te doen bij de fietsknooppunten en ons daar als raad voor 1 maart 2019 over te informeren.

De **voorzitter**: De motie heet Watertappunten, is ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging en heeft nummer 10.

De heer **Vieira**: En het laatste onderwerp dat ik wil aansnijden, last but not least, is onderwijs. Uiteraard een belangrijk thema voor D66. Een leven lang goede educatie is natuurlijk de basis voor werk en toekomst. Wij zijn ook blij dat er in het collegewerkprogramma aandacht is voor de rol van de bibliotheek om educatie te geven aan mensen die op internet niet wegwijs zijn en dat wel willen worden omdat er steeds meer gedigitaliseerd wordt. We zijn blij met de rol van de Taalmaatjes. Zij leveren een belangrijke bijdrage aan de statushouders om ook snel zelfstandig te worden. Dus dat vinden we heel goed.

Maar ook de educatie en bekendheid rondom LHBTI zou wat ons betreft plaats moeten vinden. Dus meer aandacht voor hetgeen waar mensen die homo zijn, of biseksueel, of die met wat voor geaardheid dan ook worstelen, tegenaanlopen om daar meer bekendheid over te geven. Er zijn toch veel mensen die daarmee worstelen. We willen met de motie werken aan acceptatie. Zoals onderzoek van diverse ministeries heeft aangegeven, is er toch nog geen volledige acceptatie op dit vlak. En we roepen het college op om tot beleid te komen rondom het LHBTI-beleid. Deze motie dienen we in samen met de PvdA.

De **voorzitter**: De motie LHBTI-beleid is ingediend, er staan twee handtekeningen onder, maar een is voldoende sowieso, daarmee maakt de motie deel uit van de beraadslaging en krijgt nummer 11.

De heer **Vieira**: Verder heb ik niets toe te voegen aan wat ik over de begroting wil zeggen. Nogmaals dank aan eenieder die daar een bijdrage aan geleverd heeft en wij kijken uit naar een voortzetting van dit debat.

Heb ik tijd over voor het gedicht van Roy of niet?

De **voorzitter**: Ja, want de tijd staat precies op 8.32 minuut. We gaan door naar de volgende spreker, de fractievoorzitter van de PvdA.

Mevrouw **Snethlage**: Dank u wel voorzitter. De PvdA Midden-Delfland bedankt in de eerste plaats de ambtenaren voor het opstellen van deze begroting, het beantwoorden van de vragen en het reageren op de stellingen en vragen uit de algemene beschouwingen. We zijn weer een stuk wijzer geworden met z'n allen.

In de tweede plaats hebben we het als prettig ervaren dat er een goede samenwerking is geweest tussen coalitie en oppositie bij het tot stand komen van diverse moties. Twee van de moties die de PvdA wil indienen, zijn dan ook gezamenlijke moties met andere partijen, omdat we hebben gezien dat het overgrote deel van de gemeenteraad dezelfde zaken belangrijk vindt en dan is samenwerken natuurlijk een zeer goede optie.

Natuurlijk zijn in deze begroting nog niet alle punten van het collegewerkprogramma meegenomen en moet er nog veel uitgewerkt worden voor de komende vier jaar. Wij van de PvdA, hebben daar in onze algemene beschouwingen dan ook voornamelijk aandacht aan besteed. Niet al deze zaken die wij daar benoemd hebben, hebben wij nu vertaald naar moties. Wij zullen deze onderwerpen in de komende periode via de normale route van commissie en gemeenteraad verder aan de orde stellen. Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan een herijking van het communicatieplan met onze inwoners middels klankbordgroepen en informatieavonden, het opstellen van integrale plannen om knelpunten in het verkeer te voorkomen of op te lossen, een hernieuwde discussie over de woonbehoefte van onze inwoners en de gewenste bevolkingssamenstelling van Midden-Delfland en een helder beleidsplan om mensen met een beperking op meer plekken de mogelijkheid te geven om volwaardig mee te doen.

Maar dat is toekomst. Nu voor wat betreft de moties die de PvdA zal indienen of die al door onze medeopstellers zijn ingediend.

Zoals we al eerder schreven, zijn wij blij dat dit jaar op Coming Out Day voor het eerst de regenboogvlag opgehangen werd, maar naar de mening van de PvdA zijn wij als gemeente nog geen all-inclusive gemeente. Bij de verschillende sportverenigingen kan hier nog extra aandacht aan gegeven worden. We willen daarbij benadrukken dat deze verenigingen een belangrijke maatschappelijke rol vervullen. Vaak denken zij dat ze al voldoende open en veilig zijn voor iedereen. Helaas blijkt dat in de ogen van vele LHBTI-sporters toch anders en mist men de ruimte om de eigenheid bespreekbaar te maken. Ook scholen hebben in deze acceptatie een belangrijke rol. Op het Lentiz College zou bijvoorbeeld in navolging van de middelbare scholen in Delft een paarse vrijdag ingevoerd kunnen worden.

In antwoord op de verschillende vragen en stellingen in de algemene beschouwingen hierover hebben wij een positief antwoord van het college gekregen. Er zal onderzoek naar de verschillende mogelijkheden van beleidsvoering en ondersteuning van deze groepen in de gemeente worden gedaan. Wij zijn zeer blij met die toezegging. De PvdA zou alleen wel graag een termijn voor behandeling zien. Wij stellen voor dit punt te behandelen in de commissie van maart 2019. Dat is ook de reden dat we samen met D66 hier een motie over hebben ingediend. De PvdA wil graag dat iedereen mee kan doen en daarbij zichzelf kan zijn.

Midden-Delfland lijkt een groene gemeente, maar dat wordt voornamelijk bereikt door het mooie buitengebied. Onze kernen zijn minder dan gemiddeld groen. Veel tuinen zijn betegeld en ook met de verkoop van snippergroen verdwijnt geregeld groen. Dit komt mede doordat bij de verkoop van grotere stukken snippergroen aangegeven wordt dat er ook parkeerruimte op kan, dan wel moet. De PvdA is van mening dat juist bij de aankoop van snippergroen de gemeente zou moeten aangeven wat de noodzaak en nut is van groene tuinen en welke mogelijkheden er zijn, als men dan toch wil parkeren, om dat groen te doen.

Verder zijn er in de afgelopen jaren door verschillende fracties raadsbreed ondersteunde moties ingediend met de bedoeling om inwoners de gelegenheid te geven het openbaar groen zelf te onderhouden. Hier moet nu echt beleid op gemaakt worden. De PvdA wil dat iedereen mee kan doen met het vergroenen en het meer aangepast maken van onze gemeente aan de klimaatverandering.

Een derde punt dat direct op ons eigen bordje als gemeenteraad ligt, is iets waarmee we onze kernen betrekkelijk eenvoudig kunnen vergroenen. Indien erftoegangswegen opnieuw bestraat moeten worden, is de PvdA van mening dat er direct gekeken moet worden of er delen vergroend

kunnen worden, of er gescheiden waterafvoer aangelegd kan worden, enzovoort. Dit moet dan natuurlijk wel in samenspraak met de bewoners gedaan worden.

Ons Groenbeleidsplan is niet aangepast aan de wens voor klimaatadaptatie en vergroening van onze kernen. Dat is waarom we samen met de OGP een motie opgesteld hebben om het college op te roepen hier zo snel mogelijk werk van te maken en daar minimaal de genoemde punten in mee te nemen. De PvdA wil dat iedereen meedoet om onze gemeente te vergroenen en aan te passen aan de klimaatverandering.

Binnen het Sociaal Domein is in de samenwerking met onze partners besloten om bij verstrekking van huishoudelijke zorg dit in de toekomst via resultaatgericht werken te gaan doen in plaats van dat de cliënten die deze zorg nodig hebben, een bepaald aantal uren krijgen toebedeeld. De PvdA maakt zich er zorgen over dat met het resultaatgericht werken de signaalfunctie van de huishoudelijke zorg gaat verdwijnen.

In de gemeente Steenberghe is de verstrekking van huishoudelijke zorg nu al op basis van resultaatgericht werken. Een van hun cliënten heeft hierover een rechtszaak aangespannen en is door de rechter in het gelijk gesteld. Feitelijk heeft de rechter gezegd dat door het niet aangeven van uren het rechtszekerheidsbeginsel van de cliënten wordt aangetast. Gelet op het voorgaande, stelt de PvdA voor om de toekenning van uren, in ieder geval tot meer helderheid over het effect van resultaatgericht werken bekend is, ook nog aan te geven. In die periode dat met beide vormen van aanbesteding van huishoudelijke zorg gewerkt wordt, zou de PvdA ook graag zien dat gemonitord wordt of de signalerende functie inderdaad in het geding komt. De PvdA wil dat iedereen mee kan blijven doen en de zorg die hiervoor nodig is, ook krijgt. Daarom hebben wij een motie Behoud tijdseenheden bij resultaatgericht werken van huishoudelijk werk binnen de WMO opgesteld. De twee eerder genoemde punten zijn het verzoek aan het college.

De **voorzitter**: Dank u wel, de motie heet Behoud tijdseenheden bij resultaatgericht verrichten van huishoudelijk werk binnen de WMO, is ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging in zijn geheel, krijgt nummer 12.

Mevrouw **Snethlage**: Als laatste punt wil de PvdA terugkomen op twee eerdere moties. In 2016 en in 2017 heeft de PvdA moties ingediend om het te snel rijden op het deel van de Dijkshoornseweg in Den Hoorn waar de winkels zich bevinden, te verminderen. In januari 2018 is aan de raad en aan de bewoners toegezegd dat er zeer snel een experiment met drempels zou plaatsvinden. De PvdA is van mening dat de periode van bijna een jaar niet van snelheid getuigt. De PvdA vraagt zich af of dit college, net als het vorige college, lijdt aan drempelvrees. Om het dit college makkelijk te maken om over deze drempelvrees heen te komen, hebben wij daarom een kleine drempel meegenomen voor de wethouder Verkeer die we u nu willen overhandigen.

De **voorzitter**: Voor de kijkers thuis, de wethouder heeft een drempel ontvangen. Misschien is het goed als u even voor de kijkers thuis bij het spreekgestoelte gaat staan, dan kunnen ze er nog iets van zien.

Mevrouw **Snethlage**: De PvdA stelt voor dat u deze kleine drempel, die natuurlijk maar een teken is van wat er zou moeten komen, in de gang bij de kamers van het college gelegd wordt zodat de collegeleden door herhaaldelijk over de drempel te gaan, hun drempelvrees kunnen overwinnen. Op deze wijze wil de PvdA het college in staat stellen mee te doen met de inwoners van de Dijkshoornseweg.

Helaas zijn er nog veel meer moties en toezeggingen gedaan door het vorige college waar niets of weinig aan gedaan is door hen of door dit college. Sommige van de reacties die wij kortgeleden gekregen hebben op vragen naar de stand van zaken, slaan de plank ook volledig mis. Natuurlijk was het antwoord dat eraan gewerkt wordt. Maar de PvdA ziet graag een uitgebreidere rapportage over wat er tot nog toe aan deze moties en toezeggingen gedaan is. Dat willen wij graag in de volgende commissievergadering hebben. De PvdA stelt daarbij voor dat het college vanaf nu maandelijks zal rapporteren over de vooruitgang bij de door hen toegezegde activiteiten en de aangenomen moties.

Ten slotte, voorzitter, raad, iedereen doet mee, en in dit geval ook de oppositie. Een stap in de goede richting. De PvdA zegt van harte: 'Ga daarmee door'. Tenslotte, samenwerking is zoveel effectiever en bespaart energie.

De **voorzitter**: Keurig binnen de tijd gebleven, dank u wel. Ik mag de volgende spreker aankondigen, de fractievoorzitter van Mijn Partij, de heer Roeling. U heeft de laatste positie.

De heer **Roeling**: Een jaarlijks terugkerend ritueel, de begroting en alle plannen die daarbij zijn voorgesteld waarbij wij ook vandaag vanuit de raad als extra motivering en inspiratie mogen helpen.

Ik wil beginnen met iets wat ons zorgen baart, dat is de besluitvorming het laatste halfjaar. Zoals we allemaal weten, worden vergaderingen afgezegd, of is er een heel kleine agenda. We hebben een inventarisatie gemaakt van hoe dat zich heeft ontwikkeld vanaf april en een vergelijking gemaakt met 2014, wat ook een verkiezingsjaar was. Zoals u weet, maart waren de verkiezingen, april was een soort cursusmaand, mei was het afscheid, juni was er een kleine agenda, juli en augustus geen vergaderingen, september een kleine agenda, oktober is er helemaal niet vergaderd en nu zien we in november dat er een paar agendapunten voor volgende week op de agenda staan, met een besprekspunt, dat het bespreken overigens wel waard is. Wij denken dat dit beter kan. We zitten nu met de begrotingsbehandeling en na vanavond hebben we een uitgewerkt collegewerkprogramma en we hebben een begroting. Het lijkt ons goed, en dat is een vraag aan het college, om met die wetenschap en alle ideeën en wat er nog meer bijkomt vanavond, een termijnagenda te maken van 'wanneer willen we wat voorleggen aan de raad'. Als we de stukken doorlezen, is het allemaal 'in 2019, in 2019'. Dan denk ik 'dan krijgen we in ieder geval wat te doen'. Maar we missen een beetje de structuur en ik ben een beetje van de structuur – maar niet heus – maar we willen graag zicht hebben op 'wanneer kunnen we wat verwachten?' Het college heeft dat zelf dan ook. De vraag is: kom met die termijnagenda naar de raad dan kunnen we daar kennis van nemen en desnoods een beetje schuiven in onderdelen.

Wat we bijvoorbeeld missen, dat hebben we ook in de AB genoemd, is bijvoorbeeld de Bomenlijst Buitengebied. Toevallig hebben we contact met de bomenvereniging op het moment, of Bomenstichting, KNNV en de Midden-Delfland Vereniging. Dat heeft te maken met de bomenkap in 't Kraaiennest want dat krijgt ook nog wel een staartje. Maar bij toeval hoorden we dat de inventarisatie van de Bomenlijst Buitengebied al afgerond was, en wel afgelopen voorjaar. De AB waren nog niet bij het college bezorgd, of we kregen dit schitterende drukwerk 'Knotwilgen en andere kanjers'. En dank daarvoor. Dit maakt ook duidelijk dat het voorwoord is gedaan door Govert van Oord en Hans Horlings, wethouders gemeente Midden-Delfland. Voorjaar 2018. En hoe noemen ze dit? Een inventarisatie. Het bevreedt ons dan dat we vervolgens te horen krijgen dat, ook al is in het voorjaar 2018 de inventarisatie gereed, met dank aan de Bomenstichting, de bomenlijst vervolgens pas in 2019 verwacht mag worden. Dan denk ik, dit kan wel wat vlotter. Een ander puntje zijn de bestemmingsplannen van de kernen Schipluiden en Maasland. Zoals u waarschijnlijk weet, heeft een bestemmingsplan een levensduur van tien jaar. Op het moment dat het tien jaar oud is, kun je als gemeente geen leges meer heffen over verschillende omgevingsvergunningen. Schipluiden is over twee maanden tien jaar en twee maanden later is het bestemmingsplan van de kern Maasland tien jaar. Misschien is de wetgeving veranderd en is die maat van tien jaar niet meer van toepassing, of het college heeft een serieuze uitdaging om dat alsnog op de rit te krijgen.

Daar komt nog een derde puntje bij sinds gisteren, dat is de verkeerssituatie Maassluiseweg-Oude Veiling. Het college geeft aan 'daar moet toch echt wat gebeuren, desnoods een stoplicht'. Dan zou ik het college toch even een spiegel voor willen houden. We hebben als raad in 2016 budget beschikbaar gesteld voor die tijdelijke maatregelen zodat het stoplicht niet nodig was in afwachting van de definitieve maatregelen. En het college heeft toen gezegd: 'Dat gaan we uitvoeren in 2017'. Ik denk dat daar dan zonder daar naam en titels aan toe te voegen, het college vooral eerst eens naar zichzelf moet kijken waarom het niet in staat is gebleken het nu, ruim een jaar nadat dat uitgevoerd had moeten worden, uitgevoerd te hebben. Die geef ik u mee.

Financieel. Ik denk dat sommige fracties daar ook iets over van ons verwachten. De financiële situatie van Midden-Delfland. Ik zou eerst willen verwijzen naar de bijlage die we bij de beantwoording van het college hebben gekregen. Daar staat het verloop van onze Eigen Vermogenspositie boven. We zien dat we vanaf 2008 tot nu € 30 miljoen – ja, € 30 miljoen – meer hebben uitgegeven dan was begroot dus onze Eigen Vermogenspositie is met € 30 miljoen afgenomen in die ruim tien jaar. Dat is veel. Dan kan de wethouder zeggen 'daar zitten ook voorzieningen bij'. Nee, want de voorzieningen zie je vervolgens weer verdwijnen uit de algemene reserve. We hebben veel grond en land aangekocht maar dat heeft geen enkel effect op je Eigen Vermogenspositie. Dus kortom, wij denken, en zeker als ik dan het CDA beluister dat zegt 'we

moeten iets overdragen', dat we in dit tempo niet zoveel meer over te dragen hebben. En de vraag van de VVD is: waar moet het dan vandaan komen? Het is dit college dat zegt dat het in balans is. Dat is natuurlijk niet waar. De provincie zegt: 'je moet structurele uitgaven structureel dekken'. Maar over al die incidentele uitgaven, waar dit voornamelijk toe behoort, horen we niets. Het zou ons een lief ding waard zijn als het college eerst eens aangeeft 'we brengen het in balans zoals dat ook bedoeld is'. Zodat het inderdaad solide is. Want dat is het dus nu absoluut niet. En dan kunnen we eens kijken waar het geld naartoe is gesijpeld, of eigenlijk is het meer regenen dan sijpelen. Daar wil ik aandacht voor hebben omdat we in dit tempo binnen afzienbare tijd de bodem van de schatkist zien. Ik wil de VVD wel enkele voorbeelden geven van waar heel veel belastinggeld naartoe is gegaan en waar we nooit een euro voor terugzien. Ik heb even een drietal punten opgenoemd, het Centrumplan Den Hoorn € 8,5 miljoen zijn we nu al kwijt, en wat hebben we? Een kale vlakte. De Kreekzone moeten we nog gaan bouwen, kost € 5 miljoen ondanks de opbrengsten van de woningen. Bedrijvenschap Harnaschpolder € 3,5 miljoen. Dat is ook belastinggeld waar die burger feitelijk werkelijk niets van terugziet. We kunnen het wel een beetje onder het tapijt schuiven maar dit is de realiteit. Ik ben wel bang dat ik door mijn tijd heen ga. Dus wij vinden wat financieel beleid betreft, dat het over de afgelopen tien jaar dat we Cittaslow hebben binnengehaald wel lijkt alsof we de financiële discipline van de Italiaanse regering hebben binnengehaald. Wij pleiten wel voor gezond Hollands verstand dat hierop losgelaten mag worden. Woningbouw. De 700 woningen, het begint vorm te krijgen. Schipluiden weten we inmiddels, daar komen geen nieuwe woningen, dat betreft alleen maar de bestaande plannen. Van Den Hoorn wordt gezegd: 'We gaan kijken of we bedrijven kunnen uitplaatsen en op die locaties woningen kunnen plaatsen'. Dat is ook een beetje de strekking van het CDA en daar vinden we iets van. Het college zegt: 'Dat plan willen we dan uit laten voeren door het bedrijf Harnaschpolder'. Ik kan wel een paar voorbeelden noemen over de werkwijze van het bedrijf Harnaschpolder. Hoe menselijk was het bedrijf Harnaschpolder richting de bewoners van de Harnaskade en voert het bedrijf Harnaschpolder de agenda uit zoals wij dat wensen? Kijk naar het Foodpark. Wij kregen eerder antwoord op vragen van het college, maar daar is natuurlijk ook niets van terechtgekomen. Dus wij zeggen: 'We hebben niet voor niets als eerste gezegd 'koop die resterende gronden op', dan kun je inderdaad ook bedrijven uitplaatsen'. Wat ons betreft is de volgende stap, maar dat gaat misschien te snel voor de raad, dat je al die erfpachtgronden op een gegeven moment gigantisch makkelijk en goed in de markt kunt zetten en dan zijn we daar ook van af.

De **voorzitter**: Kunt u misschien tot een afronding komen want u bent eigenlijk door de... U zit nu in de lichte reservetijd.

De heer **Roeling**: Ik wilde nog een nummer zingen.

De **voorzitter**: In dat geval komen er drie minuten bij.

De heer **Roeling**: Start de klok! Ik ga niet rappen. Ik heb pas iemand... Nee. Ik heb verschillende goede moties voorbij horen komen. Wij hebben twee moties en een amendement. De motie betreft Regeling vermindering leges voor duurzame bouwplannen. In duurzaamheid en energie is ook veel ontwikkeling. Wees voorzichtig met het ambitieuze gemeentelijk beleid, houd vooral het landelijk beleid in de gaten. En we kunnen wat doen door met die leges en die ozb-heffingen, doe er wat moois mee. Ik zal hem even overhandigen.

De **voorzitter**: De motie heet Regeling vermindering leges voor duurzame bouwplannen en die krijgt dan nummer 13. Maakt deel uit van de beraadslaging en is ondertekend.

De heer **Roeling**: En we hebben een amendement dat heet Zuiver gebruik reserve Sociaal Domein. Dat heeft te maken met de reserve Sociaal Domein. Die hebben we ooit ingesteld en nu wordt voorgesteld door het college om € 100.000,00 uit die pot te besteden aan uitstroom naar werk. We zouden ermee kunnen leven als het college voorstelt: 'Die € 100.000,00 gaat naar de jeugdzorg', want dat is ook nog wel een dingetje, dat hebben we ook van verschillende kanten gehoord, maar niet naar de uitstroom naar werk omdat dat wat ons betreft niet zuiver is.

De **voorzitter**: Het amendement is ingediend en heet Zuiver gebruik reserve Sociaal Domein en is ondertekend en krijgt letter A.

De heer **Roeling**: De tijd is om. De tekst van het nummer ben ik vergeten dus ik... En ik ben de laatste volgens mij.

De **voorzitter**: Dank voor uw bijdrage allemaal in tweede termijn, want zo heet het officieel natuurlijk. De eerste termijn was schriftelijk. Ik ga de vergadering schorsen tot 19.15 uur. Dat is ook tegelijkertijd onze pauze om wat te eten en voor allerlei voorbereidingen voor de reactie van het college. Om 19.15 uur wordt u hier weer in deze zaal verwacht, ik schors de vergadering tot dan.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, hartelijk welkom. Het woord is aan het college. Tot 20.15 uur is de reactie van het college voorzien. Gemiddeld vijftien minuten per portefeuillehouder. We hebben wel even gekeken naar de veelheid aan vragen. Er is een groot aantal vragen voor wethouder Horlings. Om hem niet over zijn woorden te laten struikelen, zou het kunnen zijn dat het iets uitloopt op de vijftien minuten. Maar dat maken we weer goed bij de andere behandelingen.

Wethouder **Horlings**: Voorzitter, ik heb geteld dat ik in ieder geval vijftien onderwerpen heb waar ik op in moet gaan dus ten opzichte van het kwartier spreektijd is dat makkelijk delen. Als u meent dat op een opmerking die u heeft gemaakt, maar waarover u geen vraag heeft gesteld, geen reactie komt, dan weet u ook hoe dat komt.

Ik begin bij de jeugdzorg omdat daar door nagenoeg alle fracties over is gesproken. Maar ik wijs u er wel op dat we hebben aangekondigd dat we u daarover gaan informeren. We weten sinds enige tijd dat we met budgetoverschrijdingen te maken gaan krijgen. Dat weten we sinds de zomer en daar zijn we ook sinds de zomer over aan het communiceren via de lijst vaste onderwerpen en ook bij de informatiebijeenkomst in oktober is u dat gemeld. Toen wisten we nog niet precies waar het over ging qua omvang. Vandaag heeft het college daar voor het eerst over gesproken. We ronden die bespreking volgende week af zodat u dat in de decembercyclus kunt bespreken en we willen dat ook graag in de Raadswerkgroep Sociaal Domein, gepland op de 22^e doornemen. Dus ik denk dat het verstandig is dat ik het nu vooral houd bij procesinformatie want als ik u nu ga vertellen wat de bevindingen zijn, en ik doe dat voor de vuist weg en uit het hoofd, dan gaat het zo hard met de vijftien minuten die ik heb. En dan denkt u 'dat is allemaal leuk wat je vertelt, maar waarom kom je dan niet met de gegevens?' Dat komt er dus aan.

Overigens dank aan alle fracties die zeggen: 'op die manier willen we graag met het college in gesprek', want ik heb dat uit de mond van verschillende sprekers gehoord.

Als de vraag is: zag u het niet aankomen, want in heel Nederland wist men dat toch al? Tot aan de zomer dachten wij dat we een uitzondering waren, maar dat blijkt niet zo te zijn. Inhoudelijk gaan we er nog verder op in. Hoe komt dat? Er is een aantal indicatoren dat aangeeft hoe dit is ontstaan en dat zullen we u toelichten, maar belangrijker is nu de vraag: hoe gaan we verder? Hoe krijgen we meer beheersing? Ik hoorde het CDA ook al spreken over preventie en dat is natuurlijk een onderdeel van het antwoord. Maar met uw welnemen, meer daarover in de volgende cyclus.

Door het CDA is ook gesproken over kinder- en ouderenmishandeling en het feit dat we daar niet zoveel zicht op hebben. Dan is de vraag: is het er en zien we het niet, of is het er niet en zien we het niet? Maar de vraag is om daar meer aandacht aan te besteden en te kijken of we dat beter op de publieke agenda kunnen krijgen. Dat was de vraag en we zullen kijken hoe we daar op een goede wijze invulling aan kunnen geven de komende tijd.

Ook van het CDA was de vraag naar passende woonvoorzieningen voor dementerende ouderen, met name in Den Hoorn, verwijzend naar het feit dat er wel aanbod is, met name in Schipluiden en in Maasland. Ik moet daarbij natuurlijk wel opmerken dat de voorziening in Schipluiden, Akkerleven, is ontstaan vanuit de gedachte dat Schipluiden en Den Hoorn bij elkaar opgeteld een bepaalde hoeveelheid mensen zouden hebben die aan zo'n woonvoorziening behoefte hebben. Dus daarmee is in principe Den Hoorn meegeteld. Maar de praktijk is dat Akkerleven vol zit en dat er in Den Hoorn niets is en dat is dan ook de reden waarom u ernaar vraagt. En als u de vergelijking trekt met Maasland, de Singelhof, het project kleinschalig wonen daar, dat is een prachtig

voorbeeld van hoe mooi het kan zijn, maar hoe het ook niet altijd kan. Ik heb pas kennisgemaakt met de directeur-bestuurder Pieter van Foreest, die zei: 'Het is een prachtig concept dat we daar in Maasland hebben neergezet, maar dat gaan we natuurlijk nooit meer doen want het is heel kleinschalig en daarmee erg duur en eigenlijk niet te exploiteren, het draait dankzij vele vrijwilligers.' Betekent dat dat u mij hoort vertellen dat er dus niets meer gaat gebeuren in Den Hoorn? Dat is niet zo want in datzelfde gesprek heb ik het gehad over 'wat zouden we moeten doen om toch in Den Hoorn een voorziening te krijgen?' Dat gesprek is uiteraard niet in een keer afgerond en daarnaast lopen er ook wel eens particuliere initiatiefnemers die plannen hebben. We zijn op het ogenblik ook in gesprek met een partij over een woonvoorziening in Den Hoorn maar ik kan u nog niet beloven dat dat gesprek tot resultaat leidt. Maar we zijn er volop mee bezig en de motie vraagt van het college om er in ieder geval aandacht aan te besteden, daarmee aan de gang te gaan en u te informeren over de gang van zaken. Dat we ermee bezig zijn heb ik u net aangetoond en we zullen u daar voor de zomer over informeren.

Dan stap ik over op het onderwerp financiën. Daar zijn met name vanuit Mijn Partij een aantal opmerkingen gemaakt waar ik graag op in wil gaan. Er is een amendement ingediend met de strekking 'laten we de reserve Sociaal Domein zuiver gebruiken'. Waar we de heer Roeling hoorden zeggen jeugdzorg kan wel, maar uitstroom naar werk zou niet moeten kunnen. Daar kun je over discussiëren want de Participatiewet is natuurlijk ook een onderdeel van het Sociaal Domein. Het is wel weer een taak die al langer door de gemeente werd uitgevoerd. Desalniettemin heb ik de heer Roeling niet horen zeggen: 'Die extra aandacht voor uitstroom naar werk, die wil ik niet'. U heeft alleen gezegd: 'Het gaat mij om de wijze van financiering'. Dan stel ik vast dat we geen inhoudelijke discussie hebben maar dat het gaat om de financiële techniek. Moet die onttrekking komen uit de reserve of moeten we hem anders dekken? Dat betekent dan uit de algemene reserve? Tenzij u de begroting op een andere wijze zou willen amenderen, maar dat amendement heeft u niet ingediend dus dan komt het uit de algemene reserve. Dan stel ik vast dat het vestzak-broekzak is want we hebben u al aangegeven dat we in december praten over de overschrijdingen in de jeugdzorg en dat we dan de reserve Sociaal Domein zullen moeten aanwenden. En voor zover die niet toereikend is, moeten we dan verder kijken naar de algemene reserve. We kunnen nu eerst € 100.000,00 minder uit die reserve halen en die uit de algemene reserve halen, maar dan gaan we in december weer € 100.000,00 meer uit de reserve Sociaal Domein halen en € 100.000,00 minder uit de algemene reserve en dat leidt na optelling tot hetzelfde resultaat. Kortom, ik stel u voor dat toch maar niet te doen.

Mijn Partij kwam met een voorstel over de introductie van een duurzaam element in het bepalen van de hoogte van leges. Dat is een sympathieke gedachte, maar wat ons betreft het verkeerde instrument. We hebben u daar onlangs nog over geïnformeerd in wat informatie die we u hadden toegezegd in het kader van De Vergulde Valk. Leges lijkt ons niet het instrument. Duurzaamheid is prima, er zijn ook subsidieregelingen voor en als u vindt dat we daarin verder zouden moeten gaan, dan moeten we het daarover hebben. Maar wat ons betreft doen we dat niet over de band van de leges. Al was het maar omdat er ook duurzaamheidsmaatregelen zijn die vergunningvrij zijn en dan zou je niet in aanmerking komen voor die pseudosubsidie omdat je überhaupt geen leges hoeft te betalen. Dus het is een wat ongelukkig instrument, wat ons betreft.

Het verloop van Eigen Vermogen, daar heeft de heer Roeling veel woorden aan gewijd. Hij verwees naar de stand van het Eigen Vermogen in 2008. Dat was de piek in de opbouw van ons vermogen. Het Eigen Vermogen fluctueert nogal in tijd en de heer Roeling constateert dat we sinds 2008 € 30 miljoen meer hebben uitgegeven dan begroot. Dat is niet juist, we hebben wel € 30 miljoen uitgegeven ten laste van het Eigen Vermogen. Dat is juist, maar dat is natuurlijk niet altijd in strijd met de begroting.

De heer **Roeling**: Ik heb niet gezegd dat we meer hebben uitgegeven dan begroot. Nee, ik heb gezegd dat we € 30 miljoen meer hebben uitgegeven dan wat er binnen is gekomen. Dus de uitgaven en inkomsten, dat is in balans volgens het college, maar dat was het dus niet. We hebben niet gesproken over de begroting want de begroting zou wel degelijk kunnen inhouden dat je een deel van je Eigen Vermogen in de begroting stopt om hem alsnog sluitend te krijgen. Dat hebben we niet gezegd. Inkomsten en uitgaven.

Wethouder **Horlings**: Ik ga niet met u strijden over wat u heeft gezegd, ik heb in ieder geval opgeschreven dat u dat u zei, maar het maakt niet, de strekking is duidelijk. Er is € 30 miljoen uitgegeven en de beleidsregel waar we ons aan houden en die de provincie ook toepast bij toetsing

van onze begroting is dat structurele uitgaven moeten worden gedekt door structurele inkomsten en dat incidentele uitgaven mogen worden gedekt uit incidentele baten en dat kan ook een onttrekking aan een reserve zijn. Dat is de regel en daar hebben we ook naar gehandeld en dat is het oogmerk dat we nastreven en het uitgangspunt van ons financiële beleid. Als er op die manier de afgelopen tien, elf jaar € 30 miljoen is uitgegeven – die informatie heb ik niet paraat, maar dat zal vast kloppen als u dat zegt – weet ik een ding zeker, dat daar altijd raadsbesluiten aan ten grondslag hebben gelegen. Dus in die zin bent u er met z'n allen ook steeds bij geweest als die besluiten zijn genomen.

De heer **Roeling**: Dat verhaal van de provincie heb ik zelfs herhaald. Alleen geeft het wel aan dat je bij incidentele uitgaven enorm veel vrijheid hebt. Dus dat zegt niet zoveel. Daarnaast hebben we ons betoog gehouden om onze collega-raadsleden inzichtelijk te maken wat er de afgelopen jaren is gebeurd. Ja, het zijn raadsbesluiten geweest, maar kunt u het laatste raadsbesluit nog herinneren waarbij we via de algemene reserve € 0,5 miljoen haalden uit het fonds Dividendcompensatie om het gat van de Harnaschpolder te vullen? Ons is dat opgevallen. Daar hebben we opmerkingen over gemaakt. Ik kan me voorstellen dat het een collega-raadslid ontgaan is. U bent zo transparant als die muur hier. Maak het inzichtelijk, geef duidelijk aan 'let op, dit gaat ten koste van het Eigen Vermogen'. Nee, het gaat allemaal via, via, via en voor je het weet ben je € 0,5 miljoen verder van huis. Dat is waar we tegen ageren. Maak het transparant. We zijn een transparante raadzaal – daarom hebben we ook zoveel glas – maak er eens een keer werk van alsjeblieft.

Wethouder **Horlings**: Ik ben het wel met de heer Roeling eens dat het duidelijk moet zijn en volgens mij is het ook duidelijk. We hebben ook in de begroting een staatje staan waarin staat welke incidentele uitgaven er zijn en hoe die worden gedekt. Dus u kunt het zien. Maar als u zegt: 'Daar moeten de raadsleden zich van bewust zijn en ik zie daar voor mezelf een rol in om hen daarop te attenderen', dan zal ik u dat recht niet ontzeggen. Maar anderzijds is het wel zo dat we hier geen bank zijn die is ingericht op beheren van vermogen. We zijn erop gericht... Al het geld dat we hier hebben, is ooit als lastengeld ergens geïnd, en dat is gedaan om bepaalde doelen te realiseren. We zijn hier met elkaar, u bent hier als raad om te besluiten welke maatschappelijke doelen we willen bereiken en hoe we daar onze middelen voor moeten inzetten. Volgens mij zijn we het daar niet over oneens. Dus wat dat betreft praten we misschien een beetje langs elkaar heen. Maar uw punt wees daarin transparant, ik heb niet de behoefte om daarin niet transparant te zijn.

De **voorzitter**: Wilt u in het vervolg via de voorzitter spreken, als dat direct gaat is dat een beetje... Dat is niet zoals we het hier doen, u spreekt via de voorzitter.

Wethouder **Horlings**: De stijlform was dat ik zei 'als u, mijnheer Roeling zegt dat, dan zeg ik terug dat', en dat zeg ik tegen u, mijnheer de voorzitter.

Ik ga over naar het onderwerp recreatie en toerisme. Er is een aantal opmerkingen gemaakt. Om te beginnen een motie van D66 die bepleit om watertappunten voor recreanten te maken en de vraagt om daar onderzoek naar te doen. Nu is het zo dat we zowel onze recreanten als horecaondernemers meer toewensen dan alleen water. Er is ook koffie, thee, limonade, wijn en bier en dat is ook heel aangenaam om te gebruiken. Maar de gedachte van zo'n watertappunt ergens onderweg is natuurlijk zeker sympathiek. En we kijken ook naar de uitvoering van het voorstel. Uw vraag was: wilt u daar onderzoek naar doen? We hebben al een snelle link gelegd met onze drinkwatervoorziener en er zijn in ieder geval mogelijkheden dus we zullen u daarover spoedig informeren.

De VVD vroeg naar de beleidsnota rond recreatie en toerisme die al jaren wacht op actualisatie. Ik kan u melden dat we voornemens zijn in het eerste kwartaal van 2019 te spreken met u over de startnotitie over hoe we naar dat beleid kijken. We ronden hem niet af maar wel gaan we inventariseren 'wat willen we daarin precies regelen en hoe moet dat uiteindelijk landen wat ons betreft in de Omgevingsvisie die wij ook aan het opstellen zijn?' Dat lijkt ons beter dan dat te laten landen in een aparte beleidsnota dus vandaar de tweetrapsraket; startnotitie eindigend in Omgevingsvisie.

Dan hebben diverse sprekers het gehad over verkeerssituaties en het beheer van de openbare ruimte en als ik dat heb gehad, ben ik er doorheen dus zet u zich maar even schrap voor de laatste vijf punten.

Er is door verschillende sprekers gesproken over de verkeersafwikkeling aan de zuidkant van Maasland, de Oude Veiling-Maassluiseweg. De ChristenUnie vroeg: leg ons nog een keer uit hoe het zit tussen korte termijn en middellange termijn en de samenhang daartussen. Dat is een prima vraag en daar hebben we het in het verleden al eerder over gehad. U heeft in het collegewerkprogramma kunnen lezen dat we koersen op overleg met Maassluis en ook met de Metropoolregio, provincie en Rijkswaterstaat over 'hoe komen we daar tot een goede oplossing?' We zijn door de coalitie op scherp gesteld 'u mag daar twee jaar over doen en dan moet er een oplossing in zicht zijn'. We zijn daar voortvarend aan begonnen en we willen de kortetermijnmaatregelen zien in het perspectief van de langetermijnmaatregelen. Daarmee komen we tegemoet aan de opmerking van de VVD, die zei: 'Het kan niet waar zijn dat je nu investeert in de kortetermijnmaatregel die straks in het licht van de langetermijnmaatregel een zinloze greep is geweest en zonde van het geld'. Dus dat willen we niet. Dus we moeten dat in samenhang zien maar dat wil niet zeggen... Want dat was de vraag van de heer Ringeling, 'betekent dat dat we alles weer eindeloos gaan uitstellen?' Nee, dat is niet de bedoeling. Dat geld is beschikbaar. Er ligt een plan maar we moeten even toetsen hoe zich dat verhoudt tot de langetermijnoplossing waar we nu mee bezig zijn. Zodra daar zicht op is, zullen we u informeren over hoe we daarmee verder denken te gaan en dat zal wellicht ook leiden tot een voorstel waar u zich over uit kunt spreken.

De Zuidhoornseweg. Daar zijn verschillende sprekers over geweest in een relatie tot de verkeerslichtinstallatie bij de Overgaagbrug. Daar waar wordt gezegd 'de huidige situatie is onduidelijk', vraag ik mij dat af want als de brug open is, en dat is dan volgens mij de situatie die als onduidelijk wordt aangemerkt, staan veel verkeerslichten op rood. Dat is buitengewoon duidelijk want daar moet je gewoon voor wachten. Dat mensen dat niet doen, is een andere kwestie, maar dat is in strijd met de regels. Maar je moet ook geen situaties uitlokken die in strijd met de regels zijn, vandaar dat we ook in eerste termijn in de beantwoording al hebben gezegd 'we gaan daar naar kijken'. We zijn al mee bezig met een deskundig bureau te bekijken 'hoe kunnen we dat beter organiseren dan het nu is?' Dat is niet zo heel eenvoudig anders hadden we het al wel eerder anders gedaan. Maar we denken daar wel in een aantal weken tot een afronding te kunnen komen. Dus we voorzien dat we in januari/februari u erover kunnen informeren hoe we dat denken op te lossen en dan zijn we nog op tijd voor april als het vaarseizoen weer start en totdat het vaarseizoen start, gaat die brug niet zo vaak open dus dan ontstaat die situatie niet.

Nu zat er in die discussie nog wel een opmerking verscholen van de zijde van de ChristenUnie die zei: 'Wat gebeurt er nu op die Zuidhoornseweg want die is maar in een richting te berijden en waarom kan dat niet in twee richtingen?' Die weg kunt u wel in twee richtingen berijden, dat kan ik u verzekeren. Het enige is dat wanneer de grote verkeersstroom vanaf de A4 naar Delft en retour, in beide richtingen over de Zuidhoornseweg rijdt, dat verkeer vanaf het huidige einde van de Zuidhoornseweg, bij het water, een weg moet vinden naar de Hoornseweg om dan die weg naar Delft te volgen. Daartussen ligt de Rijksstraatweg en die is heel erg smal. Die vinden wij niet geschikt om met die omvangrijke verkeersstroom in twee richtingen bereden te worden. Dat is de reden waarom we hebben gekozen de Zuidhoornseweg maar in één richting open te stellen.

Mevrouw **Snethlage**: Als ik me goed herinner, maar ik kijk niet zo vaak op de verkeersborden van de ANWB, staat er net voor de rotonde richting Delft een bordje 'centrum', de ene kant op en wordt daar gesuggereerd dat je rechtdoor zou moeten rijden naar de Rijksstraatweg. U gaat er nu van uit dat iedereen via de Rijksstraatweg zou willen gaan rijden. De meeste mensen die naar de snelweg gaan, rijden via de Woudseweg. Waar het hier om gaat is dat de mensen die van de voetbalvelden vandaan komend, graag rechtdoor zouden willen rijden omdat dat van die kant op echt de snelste route is. Is dat echt niet mogelijk?

Wethouder **Horlings**: Ja, voorzitter ik heb net uitgelegd dat we ervoor hebben gekozen om de verbinding west-oost op de Zuidhoornseweg open te stellen en retour niet, dus oost-west. Nu zouden we kunnen zeggen: 'Dat doen we wel voor het verkeer dat van de sportvelden vandaan komt'. Maar dat wordt redelijk ingewikkeld om met verkeersborden uit te drukken dat je daar alleen mag rijden als je van het sportveld vandaan komt. Ik kan wel een bordje bedenken, dat gaat er heel creatief uitzien. Maar waar het om gaat, is dat op het moment dat wij zeggen: 'Verkeer dat vanaf de sportvelden komt, mag wel rechtdoor over de rotonde', dan geldt dat dus ook voor

verkeer dat vanaf Delft komt en dan over de Rijksstraatweg naar diezelfde Zuidhoornseweg rijdt en dan krijgen we daar die dikke verkeersstroom waar ik u voor waarschuw.

De heer **Jongsma**: Volgens mij wordt het probleem heel moeilijk gemaakt terwijl het heel simpel zou kunnen met een bordje. In de stroom vanuit Delft richting Zuidhoornseweg kun je gewoon een 'niet rechts afslaan'-bordje maken, dan is volgens mij het hele probleem opgelost. Ik verbaas me erover dat er weer heel veel dure onderzoeken gedaan moeten worden. We hebben het net met een aantal mensen vijf minuutjes erover gehad volgens mij is het probleem zo opgelost. Het is allemaal niet zo ingewikkeld. Bent u het met me eens dat het heel simpel kan met een bordje?

Wethouder **Horlings**: Voorzitter, ik hoor de heer Jongsma zeggen dat het zojuist, waarschijnlijk onder het eten al was opgelost. Na afloop van deze vergadering hebben we nog een borrel dus dan stel ik voor dat hij het dan nog een keer probeert. Vooralsnog ben ik niet overtuigd.

De heer **Ringeling**: Maar begrijp ik het goed dat die weg voor de komende jaren maar in een richting beschikbaar is? En als het antwoord ja is, waarom hebben we dan twee banen aangelegd?

Wethouder **Horlings**: Kennelijk ben ik ervan uitgegaan dat sommige informatie al bij voorbaat duidelijk was. De weg is aangelegd om een verbinding te zijn van Delft naar de A4. Zodra Delft de Reinier de Graafweg heeft aangepakt, dan gaat uiteraard de weg in beide richtingen functioneren en dan eindigt de Zuidhoornseweg ook niet bij de sportvelden maar dan loopt die door via de Reinier de Graafweg naar het centrum van Delft. Dat is het oogmerk waar alles op is gericht. Waarom is die situatie er nog niet? Want wij hebben hem al liggen en Delft nog niet. Komt dat doordat ze in Delft zo verschrikkelijk traag zijn? Nee, dat komt doordat zij met juridische procedures zijn geconfronteerd die de aanleg van de weg ophouden en die juridische procedures lopen nu nog en, dat heb ik volgens mij opgeschreven, de verwachting is dat het verloop daarvan dusdanig zal zijn dat Delft in 2019 kan starten met de aanleg van die weg en dan kunnen we er in 2020 met z'n allen over rijden. Dan gaat uiteraard de Zuidhoornseweg volledig functioneren als ontsluitingsweg naar Delft en ook voor Den Hoorn. Dan kunnen we daarna ook overgaan tot herinrichting van de Woudseweg en de Hoornseweg om dat daar dan verkeersluwer te maken en verkeer dat niet in Den Hoorn moet zijn, buiten Den Hoorn te houden.

De heer **Roeling**: Het voordeel van verkeer is dat het heel snel leert. Dat zien we zeker rondom De Hoornse brug in Den Hoorn. Er zijn daar verschillende maatregelen getroffen, de A4 is opengesteld. Het is een paar dagen een puinhoop, maar dan gaan mensen toch beseffen 'misschien moet ik de volgende keer andersom rijden'. Dat gaat heel snel in mijn ervaring. Dus wat let het college om dat bord, die zegge en schrijve een of twee borden die los in de grond gestoken staan, eruit te halen en maar te zien wat er gebeurt? Dan lost het zichzelf op, is onze ervaring. Laten we van die ervaring gebruikmaken en paal en bord eruit halen en dan lost het zichzelf op. Is dat misschien een idee?

De **voorzitter**: Wethouder, volgens mij kunt u door met uw betoog.

Wethouder **Horlings**: Ja, anders ga ik mezelf herhalen over de breedte van de Rijksstraatweg en dat we niet het risico willen lopen dat daar het verkeer van de weg wordt geduwd en we straks auto's uit de Gaag moeten gaan vissen of zo.

Ik snap de opmerking. Ik heb gezegd dat we nog een keer naar de VRI-installatie en de situatie daar gaan kijken en dan zullen we dit meenemen en er een deskundig oordeel erover vellen en dan komen we daarmee bij u terug.

De **voorzitter**: Mevrouw Snethlage nog op dit punt en dan denk ik dat we het onderwerp moeten afronden en er anders een andere keer verder over doorpraten.

Mevrouw **Snethlage**: Ik zal het kort houden. Volgens mij was bij het oorspronkelijke plan de bedoeling komend vanuit Den Hoorn richting Schipluiden dat er alleen rechtsaf geslagen kon worden richting de A4. Nu is de mogelijkheid alleen maar linksaf te slaan. Kan de wethouder bevestigen dat dat naar mijn mening eigenlijk verkeerd ligt nu?

Wethouder **Horlings**: Het gaat nu volgens mij wat breed worden, deze verkeersdiscussie ten opzichte van de begrotingsbehandeling en algemene beschouwingen. De weg is nu ingericht zoals die was bedoeld en de afslagen liggen er nu zoals ze waren beoogd. Het enige wat nog niet is gerealiseerd, is dat u heeft gezegd in de besluitvorming: 'We maken een knip in de Rijksstraatweg ter hoogte van Chardon'. Die ligt er nu nog niet. Dat betekent dat op het moment dat die knip er wel is – voor autoverkeer uiteraard, niet voor langzaam verkeer – de verkeersstromen die nu nog wel mogelijk zijn, straks niet meer mogelijk zijn. Die hebben geen eigen strook uiteraard. Ik ga door naar het volgende onderwerp. Ik zal proberen staccato te zijn, dat lokt misschien wat minder interrupties uit.

D66 heeft een motie ingediend met betrekking tot de mogelijkheid om fietsen te stallen bij OV-haltes en daarbij heeft u drie locaties aangegeven waar u dat graag zou zien. We zijn bereid daarnaar te kijken en u daar een voorstel voor te doen. Met die kanttekening dat we de eerste locatie, namelijk bij de Schoolstraat in Den Hoorn, niet in die analyse meenemen omdat we nu al weten dat zodra de Reinier de Graafweg is aangelegd, we hadden het daar net over, die bushalte vervalt en dat die bushalte op Delfts grondgebied terugkomt en dat daar een fietsstalmogelijkheid is voorzien. Dat hebben we bedongen omdat we hebben gezegd: 'De afstand naar Den Hoorn wordt steeds groter dus je dwingt onze busreizigers om met de fiets te gaan', precies uw analyse. Dus daar is al in voorzien. En voor de andere twee locaties zullen we een voorstel doen.

De heer **Vieira**: Ik wil even reageren op dat punt want de wethouder geeft aan 'er komt een nieuwe halte op Reinier de Graafweg'. Maar dan hebben we het pas over een jaar of twee jaar. Dan denk ik: wat moet het ons nu kosten om net iets te plaatsen waardoor mensen gewoon hun fiets kwijt kunnen? Ze moeten nu al meer dan een kilometer reizen om er nu te komen. En het is niet een maandje of een kwartaal maar echt heel lang. Dus ik vraag de wethouder er toch naar te kijken. En het is de enige lijn in Den Hoorn waar buslijn 32 en 37 vertrekken dus er is geen alternatieve halte voor deze lijnen.

Wethouder **Horlings**: Om een herhaling van zetten te voorkomen neem ik dat onderdeel mee, dus we zullen ook die locatie beschouwen, waarbij ik dan wel de kanttekening maak dat het misschien wel zo is dat we het te duur vinden. Maar u heeft budgetverantwoordelijkheid dus dan moet u er zelf tegen die tijd maar over oordelen. Misschien zegt u: 'Ach, eigenlijk vallen die kosten best wel mee', en dan doen we het ook voor twee jaar of anderhalf.

Dan kom ik bij nog twee punten van de zijde van de PvdA. Ten eerste een pleidooi om te komen tot klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte, met plek voor groen en water. Volgens mij is dat nu juist waar we nu al de hele tijd mee bezig zijn met als voorbeeld de Plantage. Ik heb ook in eerste termijn een aantal locaties genoemd waar dat zich gaat voortzetten. Dat doen we in samenspraak met aanwonenden. De PvdA heeft haar zin al gekregen voordat ze de vraag stelde. Dat is nog eens snel.

Dat is mijn opmaatje naar de laatste, de Dijkshoornseweg. Ik kan inderdaad niet zeggen dat de dynamiek daar heel hoog is, maar u heeft kunnen lezen in de eerste termijn dat we ermee bezig zijn. Dank voor de drempel die u ons heeft aangeboden. Die zullen we niet in de gang van het college leggen want dat remt ons af. Daar zijn die drempels voor en wij willen graag snelheid behouden.

De heer **Ringeling**: Over op het laatste punt, voordat de wethouder wegloopt, ik heb nog een motie ingediend over de jeugdzorg. Gaat hij daar nog wat over zeggen?

Wethouder **Horlings**: Ik heb inderdaad wat over de jeugdzorg gezegd. Maar ik heb niets over uw motie gezegd. In uw motie staan allemaal dingen die heel erg waar zijn dus in die zin vinden we dat een sympathieke motie, maar aan de andere kant zijn het dingen die we allemaal hier al doen. Dus inderdaad de hulpvraag van de jongere staat voorop als wij zorg verlenen en het gaat niet primair om het geld. Maar aan de andere kant zegt u: 'We moeten wel goed kijken of het nog efficiënter kan'. Ik heb u aangegeven dat we daarmee bezig zijn en dat we u daar in december over willen informeren. Dus er staat niets verkeerd en ik zie ook geen steun voor het beleid omdat hij niets toevoegt. U doet ook geen afbreuk eraan. Maar u voegt ook niets toe met uw motie dus het is een keurige beschrijving van het bestaande beleid en ik ben u er erkentelijk voor dat u dat zo kernachtig heeft gedaan. Maar voor de rest hebben we geen behoefte aan de motie.

De **voorzitter**: Dan zien we dat wethouder Smit aanstalten maakt om te starten met de beantwoording.

Wethouder **Smit**: Aan mij de eer om namens het college dank uit te spreken aan verschillende raadsfracties omdat er in ieder geval voor de thematiek die mijn portefeuille betreft, een heel positief geluid klinkt vanuit de raadsfracties en ook een heel eensgezind geluid. Dat maakt het natuurlijk makkelijk voor mij vanavond.

De thema's vallen uiteen in twee grote onderwerpen. Het eerste is dat duidelijk blijkt uit de bijdragen van de raadsfracties dat de raad nog altijd de missie van onze gemeente onderschrijft. We zijn het gras tussen de steden, het Central park in de metropool, Bijzonder Provinciaal Landschap, en dat is waardevol. De fracties van het CDA, VVD, D66 en PvdA benoemden dat specifiek in hun woorden van zojuist. En dat bijzonder mooie buitengebied is prachtig landschap voor onze eigen inwoners, maar er wordt ook door diverse fracties gesteld, dat dat natuurlijk ook belangrijk is voor de inwoners in ons omringende steden. Dat heeft te maken met het feit dat de mensen, de bewoners van die metropool van ons moeten gaan houden want dat is het bestaansrecht van onze gemeente. Dank ook voor de onderschrijving van die missie, nogmaals. Vanuit de missie wordt ook nadruk gelegd op het belang van het versterken van de stad-landverbindingen. Dat doen ook verschillende fracties. Het CDA geeft bijvoorbeeld aan dat er van Midden-Delfland een voortrekkersrol verwacht wordt op het gebied van branding van het merk van Midden-Delfland, zowel op het gebied van gebiedsmarketing, als productmarketing van onze ondernemers, omdat dat belangrijk is voor de bekendheid van ons gebied bij de mensen in de metropool. Daar werken we heel erg hard aan. Collega Horlings en ik doen dat ook samen omdat dit een belangrijke cross-over van portefeuilles is; ontwikkeling van het buitengebied en tegelijkertijd ook de toegankelijkheid van het buitengebied en een stukje gastvrijheid. We zijn dan ook blij met de steun voor het beleid op die punten en ook met aanvullende ideeën zoals watertappunten, zoals mijnheer Horlings ook zojuist heeft gezegd. Dank daarvoor.

Het tweede thema dat mijn portefeuille betreft, gaat over het feit dat we niet alleen een groene gemeente zijn met een mooi buitengebied, maar ook een duurzame gemeente. De duurzaamste gemeente, nog steeds, waarin ook ruim aandacht moet zijn en blijven voor duurzaamheidsmaatregelen en ook aandacht is voor de energietransitie. Daarvoor bemerk ik ook breed draagvlak bij de verschillende fracties. Sommigen zouden er nog een schepje bovenop willen doen, anderen zeggen: 'Trek het nou wat breder, ga niet alleen maar over CO₂.' De VVD diende een motie in om het thema breder te trekken en een paragraaf duurzaamheid aan de begroting toe te voegen omdat er ook behoefte is aan wat meer overzicht over de breedte van het thema en niet alleen de maatregelen betreffende de CO₂-reductie.

De ChristenUnie vraagt ook: hebben we daar wel genoeg geld voor? Het is voor het eerst. Voor alles dat in die energievisie al uitgewerkt is, hebben we budget. Maar hoe zit het met die verbreding op de andere thema's? Eerder hebben we al aangegeven dat we daar op dit moment nog niet genoeg geld voor hebben.

OGP komt met een motie om een stuk te verbreden, de Regionale Energiestrategie, de bodemdaling en aanpak aardgasloze wijken wordt genoemd, verbreden A4 en ook extra aandacht voor klimaatadaptatie. Daar werd door mijn collega zojuist al iets over gezegd. Wat is er nu heel concreet aan de hand? Heel concreet bent u bent van ons gewend dat u in het eerste kwartaal altijd van ons een stand van zaken met betrekking tot de maatregelen in het kader van SEAP en de energievisie krijgt; hoe staat het er eigenlijk voor op het gebied van alles dat met die CO₂-opgave te maken heeft?

Daarnaast heb ik ook gezegd, als het breder moet, moet er geld bij. OGP heeft daar een motie voor ingediend. Als die wordt aangenomen, zien we dat als steun in de rug en dan gaan we daar natuurlijk mee aan de slag. Dan komt er dus ook in het eerste kwartaal van 2019 een plan van aanpak waarin juist die verbreding ook wordt opgenomen. Daarin moet dan ook beschreven worden wat we precies gaan doen op het gebied van klimaatadaptatie. We gaan iets doen met bodemdaling in 2019 en hoe gaan we voor die aardgasloze wijken een plan van aanpak opstellen? Daarin komt dan concreet en overzichtelijk te staan, in een wat breder perspectief, aan de voorkant wat we gaan doen. En het is ook nog gelegenheid om daar dan extra dingen in op te nemen om dat aan u voor te leggen. Dat komt naar de raad. Dus daar kunt u dan ook van alles vinden. Daarin zou je bijvoorbeeld kunnen denken aan de thema's zoals de ChristenUnie benoemt. Zoals voorlichting aan inwoners op het gebied van afvalscheiding, omgekeerd inzamelen, het nieuwe inzamelen zoals we dat al doen in een deel van de gemeente, om daar samen met

Avalex voorlichting over te geven, maar ook voorlichting op het gebied van energiebesparing, of pak eens de fiets in plaats van de auto. Daar kunt u dan van alles op aanvullen. In mijn beleving en onze beleving voldoen we dan ook aan de vraag van de VVD 'trek het nu eens wat breder'. En dat doen we liever aan de voorkant wat ons betreft. Dus we willen liever aan de voorkant een breder plan van aanpak aan u voorleggen op inhoud en financiële onderbouwing, dan aan de achterkant in een aparte duurzaamheidsparagraaf rapporteren. Dat was het.

De **voorzitter**: Dan mag ik het woord geven aan wethouder Renzen.

Wethouder **Renzen**: Ook ik wil de raad hartelijk danken voor de constructieve bijdrage. Daar ben ik heel blij mee en ik voel ook veel steun voor heel veel van de plannen waar het college mee komt. Dank daarvoor.

Dan ga ik even de moties af. Als eerste de motie Groen is samen doen. Daar kijk ik heel positief tegenaan. Ik vind ook dat het maken van een nieuw beleidsplan groen zeker een actualisatie zou zijn. We zijn als college ook bezig met klimaatadaptief inrichten. We hebben bijvoorbeeld nu ook de Plantage klimaatadaptief ingericht. Bij ons is er ook zeker de bewustwording dat als we bij openbare werken straten vervangen, we dan ook de buurt erbij betrekken en kijken naar de vraag 'we vervangen, kunnen we meteen de straten vergroenen en klimaatadaptiever maken?' Die bewustwording wil de PvdA, en ik hoor dat bij andere partijen ook, vooral overbrengen bij inwoners en ook daar wil dit college zeker een bijdrage aan leveren. We komen ook komend jaar bijvoorbeeld met de Operatie Steenbreek die er ook op gericht is dat stukje bewustwording over te brengen op inwoners.

Met betrekking tot de motie. Daar ben ik positief over. We hebben bijvoorbeeld ook het Bomenbeleidsplan. Daar doen we al van alles mee, we hebben bomen- en zonnepanelenbeleid, groen als medegebruik in speeltuinen, dat zijn een paar voorbeelden van actuele veranderingen in het beleidsplan groen die in het oude plan nog niet zijn opgenomen. En als je een nieuw plan maakt, zou je dit daar mooi in kunnen onderbrengen. Een kanttekening, ik heb natuurlijk ook even gevraagd: 'Als we nu versneld met een beleidsplan groen komen, wat in de planning staat voor 2025, wat gaat ons dat dan ongeveer kosten?' Want we willen als we tot zo'n nieuw beleidsplan komen, daar natuurlijk ook bewoners bij betrekken. Er zit ook een behoorlijke portie burgerparticipatie bij. De schatting is dat dat ongeveer € 50.000,00 kost. Die moet wel ergens uit worden gedekt dus dat is even mijn kanttekening. Dus graag, positief, heel veel van de aspecten die we mee zouden willen nemen in een nieuw beleidsplan hebben we al, die zouden we daar mooi in kunnen onderbrengen. Maar het vraagt een extra financiering.

Volgende kanttekening is dat als we tot een nieuw...

De heer **Jongsma**: We vroegen ons nog wel even af waarom dat € 50.000,00 kost.

Wethouder **Renzen**: Het zit hem met name in het stukje burgerparticipatie. Het kost gewoon veel tijd om dat zorgvuldig met elkaar te doen en het vraagt ook van onze ambtelijke organisatie veel. Ik ben zo vrij om door te gaan. Ik zei het net al, het kost veel tijd, ook ambtelijke capaciteit, maar ook veel tijd om dit eventueel te kunnen uitvoeren met burgerparticipatie. Op zijn vroegst schatten we in dat we het vierde kwartaal van 2019 zouden kunnen komen met zo'n nieuw beleidsplan.

De heer **Jongsma**: Eigenlijk vind ik het ook wel een beetje raar want u zegt in eerste instantie ook dat er pas in 2025 een nieuw plan zou komen. Zo'n plan loopt tot 2022, dan zou je toch altijd al in 2021 aan de slag moeten met je plan? Om een nieuw plan in 2022 te hebben? Dus ik snap het niet helemaal. Mijn vraag is waarom je dan anders pas in 2025 met een nieuw plan zou komen als je een plan hebt tot 2022. Dan loop je per definitie achter de feiten aan. Bent u dat met mij eens?

Wethouder **Renzen**: Ik ben het met u eens dat als er in 2022 een nieuw plan moet liggen, mikken op 2025 dan wel laat is. Daar zal bij mij een vergissing zitten.

Deze motie wordt vanavond hier neergelegd en dit is met de kennis van nu en in kort tijdsbestek waar ik op terug kan koppelen. Ik ben er positief over. De inschatting is dat het aardig wat geld gaat kosten omdat je het ook met burgerparticipatie wilt doen en daar hebben we tijd voor nodig, dus op zijn vroegst pas vierde kwartaal 2019.

Mevrouw **Snethlage**: U zegt: 'Dan hebben we in het vierde kwartaal 2019 een nieuw plan', maar ik denk dat het voor de raad van belang is dat er van tevoren eerst gekeken wordt naar wat we erin willen hebben en dat we dan pas kijken wat er precies verder voor nodig is. Dus ik denk dat er al eerder geagendeerd kan worden om te kijken wat de mogelijkheden zijn met wat wij zouden willen. De burgerparticipatie is vooral nodig als we gaan uitvoeren, bent u dat met mij eens?

Wethouder **Renzen**: Dat ben ik zeker met mevrouw Snethlage eens. Des te meer wil ik zeggen dat het wat tijd kost om zorgvuldig met alle partijen die hierbij betrokken zijn en die je wilt betrekken, tot een zorgvuldig nieuw plan te komen.

Dan wil ik graag antwoord geven en een reactie geven op de motie van het CDA met betrekking tot bedrijfsverplaatsing voor woningbouw. Allereerst dank voor de steun die ik hoor vanuit de hele raad voor het realiseren van de ambitie van het college om 700 nieuwe woningen te realiseren in Midden-Delfland. Het college staat dan ook positief tegenover deze motie. Er is meer voor nodig dan wachten tot zich een perfecte woningbouwlocatie aandient voor nieuwe woningen. We zullen verder moeten kijken dan dat. Een kanttekening die ik daarbij plaats, is dat we ook niet zomaar bedrijventerreinen kunnen schrappen. Ook daar moeten we zorgvuldig naar kijken. We willen graag woningen realiseren en het is mogelijk door eventueel bedrijven te verplaatsen vanuit de kernen naar bijvoorbeeld de Harnaspolder, maar daarbij moeten we wel de juiste afweging maken zodat we straks niet een met een tekort aan bedrijventerreinen zitten. We willen wonen, maar we willen natuurlijk ook blijven werken en we willen werkgelegenheid behouden in Midden-Delfland.

D66 had nog een vraag met betrekking tot de planning van de 700 woningen. Het liefst had ik u hier natuurlijk een heel plan voorgelegd. Dat was makkelijk geweest, dan konden we meteen beginnen met het plannen van de bouw, maar zo eenvoudig is het niet. We willen in het eerste kwartaal van 2019 komen met een lijst van mogelijke bouwlocaties in verband met de woningambitie. In het tweede kwartaal komen we, zoals ieder jaar, met een herziening van de Grex en daar wordt de planning van de te realiseren woningbouw die we dan al weten, in meegenomen. Woningen worden pas opgenomen in de Grex wanneer er een uitgewerkt plan ligt. Dus in de Grex komen de plannen waarvan we weten dat het definitieve plannen zijn. En we komen als college in het eerste kwartaal met een lijst van mogelijke bouwlocaties. D66 heeft ook een vraag gesteld...

De heer **Roeling**: Inhakend op de 700 woningen. Die uitspraak is al maanden geleden gedaan door het college en nu zegt het: 'We komen met een lijst in het eerste kwartaal 2019'. Het is van tweeën een, of je treedt aan als nieuw college en je komt met een plan 'kijk hier gaan we 700 woningen bouwen', of je noemt geen aantallen en je komt in het eerste kwartaal van 2019 met aantallen en locaties. Dit is een beetje 'we zouden graag 700 woningen willen bouwen, maar waar weten we ook niet'. In Schipluiden in ieder geval nergens. Nieuwe plannen? U bent nu een halfjaar bezig. U had er toch al veel meer mee kunnen doen? Het was een van de belangrijkste items uit het verkiezingsprogramma. Woningen, starterswoningen, en nu komt het eerste kwartaal 2019. Ik vind dat vreemd voorzitter. Dat had wel iets professioneler gekund

Wethouder **Renzen**: We staan met z'n allen voor een heel grote opgave, niet alleen de gemeente Midden-Delfland, maar binnen de hele regio en de hele provincie en ook wel landelijk. Ik hoor dat de heer Roeling heel goede ideeën heeft. Bij de provincie hebben ze een expertteam Versnelling van de verstedelijking, misschien dat hij daar een heel goede bijdrage kan leveren want als het zo simpel zou zijn, zijn uw ideeën denk ik waardevol. En onbetaalbaar want wij hebben er wat langer voor nodig. Ik vind in het eerste kwartaal ermee komen, kan naar alle eerlijkheid zeggen, voor ons bijzonder hard werken en ik vind dat als wij in het eerste kwartaal al komen met mogelijke bouwlocaties, dat we redelijk rap zijn.

Met betrekking tot de vraag van D66, heeft het college aandacht voor de groep starters met een inkomen tussen de € 22.000,00 en € 45.000,00? Daarvan kan ik zeggen dat we zeker aandacht hebben voor deze groep maar dat ik ook eerlijk moet zeggen dat het college niet de oplossing heeft. Het is een landelijk probleem. We hebben met elkaar afgesproken dat we 30% sociaal willen doen. Maar deze groep valt er altijd net nog binnen of net boven en dat is lastig. De huizenprijzen zijn gestegen en natuurlijk zou je ervoor kunnen kiezen om er voor die groep extra subsidie tegenaan te gooien. Maar dan moet je ook keuzes maken; bij welke starters komt dat dan terecht? Want keuzes moeten we maken. We willen binnenstedelijk woningbouw realiseren en dat is duur, duurder dan wanneer je het in het buitengebied zou doen. We willen klimaatadaptief bouwen en

duurzaam bouwen en we willen die 30% sociaal. Dus het wordt al lastig om onze woningbouwprojecten goed door te rekenen met die sociale component erin. En je zit in de regio dus we kunnen hier allerlei maatregelen treffen om bijvoorbeeld de prijzen naar beneden te laten gaan, maar we zitten in de regio. Dat betekent dat iedereen vanuit de regio zich dan op die paar betaalbare woningen zou storten. Dus ja, ik heb er aandacht voor, maar nog geen oplossing voor. Ten aanzien van het ondergronds parkeren in Schipluiden waarover het CDA vroeg of we dat willen onderzoeken. Op dit moment zijn er binnen Schipluiden geen particuliere initiatieven voor het bouwen van een eventuele ondergrondse parkeergarage of bouwen bovenop de bestaande parkeergarage. Daar zijn geen initiatieven voor. We hebben te maken met een centrum Schipluiden waar het aantal parkeerplaatsen ten opzichte van de bouwactiviteiten en de plannen die er liggen, in balans is. Dus we zien als college op dit moment geen reden om daar onderzoek naar te doen. Mochten er wel particuliere initiatieven van dien aard komen, kunnen we daar natuurlijk altijd opnieuw naar kijken.

De heer **Zwaard**: Even terugkomend op ondergronds parkeren, u geeft aan dat u dat onderzoek niet nodig vindt en dat vinden we jammer. Ons bereiken namelijk wel degelijk berichten dat de parkeerdruk in Schipluiden een probleem is en dat zal met de nieuwe bebouwing die daar op handen is, nog meer zo worden. In onze optiek mist u wat als u dat onderzoek niet zou willen doen. Dus nogmaals onze vraag, bent u toch niet bereid om dat wel op te pakken?

Wethouder **Renzen**: Ja, met betrekking tot het Centrumplan Schipluiden zijn er natuurlijk al meerdere onderzoeken verricht. Er is een verkeersonderzoek gedaan en vanuit de ambtelijke organisatie is daar ook naar gekeken. En we zijn tot de conclusie gekomen na dat onderzoek dat parkeren wel degelijk in balans is op dit moment. En nu heb ik natuurlijk ook gehoord van mogelijk nieuwe activiteiten, maar die zijn nog niet concreet. En dus zijn er ook nog geen nieuwe initiatieven naar dit college toegekomen.

De heer **Zwaard**: Ja, dank voor de beantwoording, kunt u wel dan toezeggen dat als de nieuwe plannen wel concreet zijn, omdat daarmee het parkeren wel degelijk gaat toenemen, u wel gaat kijken of deze optie die wij voordragen een alternatief is?

Wethouder **Renzen**: Zodra er nieuwe plannen komen, kijk je natuurlijk altijd als je die plannen zou willen realiseren, of dat mogelijk is met betrekking tot parkeren. Ieder plan dat wordt ingediend, zal moeten voorzien in parkeren. Dan kom je vanzelf erop uit dat je dan mogelijk een keer een onderzoek zou kunnen doen om te kijken of je ondergronds zou kunnen gaan.

De heer **Roeling**: Eventuele nieuwe ontwikkelingen prima. Parkeren is dan een onderdeel. Ik heb u niet horen zeggen 'parkeren gebeurt op eigen terrein'. Dat is natuurlijk wel de norm, ook bij andere winkelcentra. Dus is het college wel van mening dat bij eventuele nieuwe ontwikkelingen parkeren op eigen terrein gebeurt?

Wethouder **Renzen**: Het college is het met Mijn Partij eens dat parkeren op eigen terrein moet, en daar verstaan we ook zelf je eigen parkeerplaats betalen onder, dat is de norm. Dat wil niet zeggen dat, stel dat een particulier het terrein niet heeft, de gemeente daar niet in mee zou willen denken om te kijken hoe je dan wel aan voldoende parkeerterrein zou kunnen komen. Maar uitgangspunt blijft wel dat iedereen die met een plan komt, ook betaalt voor de eigen parkeerplek.

De heer **Jongsma**: Eigenlijk een vraag aan het CDA. Ik was wel benieuwd als het CDA vraagt om dit onderzoek, als daar ook behoefte aan is, of het CDA ook bereid is om daar fors aan bij te dragen.

De heer **Zwaard**: Als we dat op tijd weten gaan we sparen. Ik denk niet dat het aan ons is om bij te dragen. Als het financiële consequenties heeft, moet dat uiteraard ter sprake worden gebracht.

Wethouder **Renzen**: Met betrekking tot het actualiseren van bestemmingsplannen. Mijn Partij stelde daar een vraag over. Daarop kan ik het volgende zeggen: we zijn bezig met de voorbereidingen voor de nieuwe Omgevingswet. In dat kader is de sanctie vervallen dat gemeentes geen leges mogen heffen bij bestemmingsplannen van tien jaar of ouder. Met betrekking tot de

bestemmingsplannen Schipluiden en Maasland lopen we alles voor de zekerheid nog een keer na en berichten we daarover. Maar zoals ik zei, met de voorbereiding voor de nieuwe Omgevingswet is het nu zo dat de plannen van tien jaar of ouder gewoon zo kunnen blijven.

Dan ga ik naar motie nummer 11 over Midden-Delflands LHBTI-beleid. Ik ben zeer positief over deze motie. Maar ik vraag wel graag een maand extra tijd voor de terugkoppeling. Ermee komen voor 1 maart is net even te krap. Dus de vraag is of het college een terugkoppeling kan geven voor 1 april a.s.

Dan was er nog een vraag van de ChristenUnie. College, wilt u actie ondernemen op het gebied van verslavingen en dan met name alcoholverslavingen in samenwerking met scholen en sportverenigingen. Het college wil dat graag doen en wil graag het begrip verslaving wat breder trekken. Dat doen we nu ook al. Dan denk ik vooral aan nieuwe verslavingen zoals verslaving aan gamen, internetten, social media. In dat kader willen we zeker wat acties ondernemen en het onder de aandacht brengen bij jeugd, en met name ook bij ouders. Daarvoor werken we ook samen met scholen en sportverenigingen.

Mevrouw **Snethlage**: Ik denk dat de heer Horlings een motie vergeten is, de motie Resultaatgericht werken en weergave urenbesteding.

De **voorzitter**: Daar kijken we zo meteen nog even naar, dan kan de wethouder misschien daar zo meteen nog even kort op ingaan. Zo dadelijk kom ik als laatste van het college even aan het woord en dan dus nog een kort stukje van wethouder Horlings daarbij en dan hebben we een korte schorsing. Dan kunnen we met elkaar nog even kijken hoe de volgende ronde wordt ingezet en wat u vindt van de moties. Misschien zegt u wel: 'Het is zo'n goed verhaal geweest', als reactie op de motie, 'ik trek hem in'. Dat kan allemaal. Maar het is goed om dat even met elkaar te bespreken en dan kunnen we daarna met het debat beginnen. Als daar behoefte aan is en u kunt het debat ook gebruiken om met elkaar van gedachten te wisselen over de ingediende moties en de discussie aan te gaan. (De heer Cornelissen neemt de plaats van de burgemeester als voorzitter van de raad over.)

Burgemeester **Rodenburg**: Ik zit in de reservetijd met twee onderwerpen. Het gaat over de vergroting en zichtbaarheid van de politie, dat is het thema dat het CDA aan de orde heeft gesteld in de vorm van een motie. Die gaat een beetje over een gevoel dat we wel herkennen, allemaal wel. Veel inwoners zeggen dat de wijkagenten niet zo zichtbaar zijn. Dat kennen we. Ook allerlei procedures rond het doen van meldingen of aangiften, dat is allemaal ingewikkeld. Het is er allemaal niet beter op geworden en je moet ook inloggen met een DigiD en met een sms-controle. Dat houdt heel veel mensen van het doen van aangifte af op dit moment. We hebben in het Regionaal Bestuurlijk Overleg van de politie vastgesteld dat dat beter moet, ook voor wat betreft de terugkoppelingen richting meldingen en melders. Dat laat ook te wensen over, dat is een conclusie die ik kan onderschrijven.

De motie roept op om onderzoek te doen naar de beleving van burgers naar de bereikbaarheid en zichtbaarheid van wijkagenten. Ik stel u voor dat niet te doen want de informatie is genoegzaam bekend. Iedereen stelt dat en ik zou geen geld willen uitgeven aan onderzoek, maar aan de slag willen gaan met een aantal maatregelen. Die maatregelen worden ook voorgesteld, en binnenkort krijgt u ook een brief daarover, voor alle zaken die samenhangen met meldingen en aangiften. Daar is een heel nieuwe gedachtelijn over ontwikkeld door onze Nationale Politie. Ik moet misschien nog even zeggen dat de Nationale Politie valt onder het beheer van de minister, dus die gaat over al dat soort zaken. De burgemeester heeft dan weliswaar het gezag, maar heeft over het beheer eigenlijk niets meer te zeggen. Dus ik probeer uw verhalen altijd mee te nemen, en als het gaat over aanrijtijden en dat soort dingen, aangiftebereidheid, dan zijn we partners. 'Partners in crime' is een beetje gek hier misschien, maar het was wel passend in mijn betoog.

Ten aanzien van maatregelen. Er zijn al wat maatregelen in voorbereiding. Zo wordt het steunpunt hier bijvoorbeeld straks bemand door mensen van intake en service. Dat is in Schipluiden dan vaker bemand dan voorheen. Dat brengt de wijkagenten meer in de wijk en daar hebben we een experiment voor onderhanden van de zogenaamde Veilige Buurtbus. Daar heeft u iets over kunnen lezen. Die proberen we medio december te presenteren. Dat wordt een soort combibus voor preventisten van de brandweer, maar ook voor wijkagenten. Dus die ziet u zo meteen in een rood-witte bus, in een geweldig combivoertuig. En dat brengt onze wijkagenten meer in de wijk, zichtbaar genoeg. Die bus is echt niet te missen en de agent ook niet. In die bus kunt u ook

aangiften doen en meldingen, zodat we kunnen doen wat we kunnen op een beetje experimentele manier. Op 14 december a.s. moet de bus er zijn. Het is overigens een tweedehands bus maar hij ziet er als nieuw uit.

'Out of the box'-denken, dat hoort ook hierbij. In het voorjaar gaan we met elkaar spreken over het vierjarig beleidsplan van de politie. Aan het eind van het jaar zal dat naar u toekomen. En ook het Actieprogramma Veiligheid. Dat is in voorbereiding aan de hand van de bijdragen toen we op De Iep zijn geweest en dat is op een haar na klaar. Dat gaat de procedure in. Dat ten aanzien van veiligheid.

Er is ook het een en ander over moties gezegd. Daar begon deze vergadering ook eigenlijk mee. Met een opmerking van de heer Roeling: 'Jullie hebben er niet zoveel van gebakken, van al die moties en er niet over teruggekoppeld'. We willen daar echt een verbetering in maken. Ik heb al aangegeven dat de afhandeling van de moties zal worden teruggekoppeld per brief. Ofwel direct met een beleidsstuk. Dus als u per motie om beleid vraagt, en dat beleid wordt gepresenteerd, willen we direct aangeven dat we met het presenteren van het stuk die motie hebben afgedaan. We zullen de moties als ze aangenomen zijn, op de lijst zetten en ze bij de lijst van vaste onderwerpen in de procedure meegeven. Zo hebben we allemaal een mooi handvat om ervoor te waken dat we iets over het hoofd zien.

Ten aanzien van de termijnagenda, ook een punt waarnaar werd gevraagd. We hebben daar vaak over gesproken, de afgelopen jaren ook. Het is ook wel lastig om het allemaal precies te doen in de termijnagenda. We hebben net ook met de gemeentesecretaris besproken wat we kunnen bieden. We kunnen het collegewerkprogramma in een planning zetten, dat is sowieso het idee. Voor 2019 kunnen we dat wat scherp neerzetten. Er zijn al wat zaken aangekondigd voor 2019. En dan hebben dus het deel voor 2019 wat scherper. Voor 2020 – 2022 zit daar wel wat flexibiliteit in. We maken dan per jaar een bijgestelde planning. Hebben we 2019 de zaken geregeld, volgend jaar, dan krijgt u een planning 'dit is wat u kunt verwachten voor 2020'. Daar proberen we heel scherp op te zitten. Als u dat ook zit, dan houden we samen die planning goed in de gaten en loopt er ergens iets uit de planning, schroom dan niet om te vragen waarom dat is en hoe. Het college heeft ook opdracht om aan te geven...

De heer **Roeling**: Hoe specifiek is die planning,? Want u heeft het over 2019, en dat kan natuurlijk een termijn zijn, maar dat kunnen er ook twaalf zijn. Dus hoe specifiek wilt u 2019 in gaan vullen?

Burgemeester **Rodenburg**: Dat is even lastig om te zeggen maar we gaan zeker uit van kwartalen en of dat per maand lukt, durf ik niet te zeggen. Dat moet ik even bij de secretaris neerleggen. Laten we het zo afspreken, u krijgt hem binnenkort. Dan kijken we hoe het geworden is en als we kunnen specificeren per januari/februari dan doen we dat. Lukt dat niet, dan blijft het per kwartaal. We gaan echt ons best doen. Het is voor ons allen goed om scherp te zijn dus in die lijn ben ik ook in die zin uw partner. Daar wil ik het bij laten.

De **voorzitter**: Dank voor uw beantwoording, ik geef u graag het woord terug als voorzitter van de vergadering. (De burgemeester neemt zijn plaats als voorzitter weer in.) Wethouder Horlings mag nog een puntje meegeven.

Wethouder **Horlings**: Ik kan natuurlijk zeggen dat dit een goedkope truc was om aan het eind toch weer aan het woord te komen. Maar dat was het niet, excuus richting mevrouw Snethlage dat ik had verzuimd te reageren op de motie.

Het is een gevoelige kwestie want u heeft als raad – en u bent niet de enige in dit land en zeker niet in deze regio – besloten om te koersen op resultaatgerichte inkoop als het gaat om de WMO. Daar heeft inderdaad de Centrale Raad van Beroep naar aanleiding van de casus Steenbergen iets van gevonden. Maar we willen natuurlijk voldoen aan de wet en rechtmatig zijn, dus daar moeten we rekening mee houden en ons voornemen is om dat in de uitvoering van de bepalingen mee te nemen. We hadden aanvankelijk het oogmerk 'wij bepalen de wat-vraag, wat voor zorg moet iemand hebben?' en hoe dat ingevuld moet worden, vindt plaats tussen de zorgaanbieder en degene die de hulp ontvangt. Het is niet zo dat degene die hulp ontvangt dan in grote vertwijfeling is over 'welke zorg krijg ik nu?' Maar dat zou dan in overleg moeten ontstaan. We hebben geprobeerd om daar een oplossing voor te vinden die recht doet aan de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep. Dat hebben we meegenomen in de WMO-verordening die u in de decembervergadering zult behandelen. Hij is vandaag door het college gegaan dus ik weet zeker

dat u hem in de decembercyclus gaat bespreken en dan kunt u zien hoe we daarmee om zijn gegaan.

De **voorzitter**: Dan zijn we toe aan een schorsing. We zijn een klein beetje uit de tijd gelopen maar ik denk dat het goed is dat we een halfuurtje pakken voor de schorsing. Dan stel ik voor dat we om 21.00 uur de vergadering hervatten. Dan hebben we allemaal ruim tijd om een en ander met elkaar af te stemmen. Is dat oké? Dat is goed. Iets minder? Ja, ik kan het ook even in uw midden leggen, als u zegt: 'Een kwartier vind ik ook goed', is dat prima, maar de ervaring leert dat het toch wat tijd kost. Laten we maar gewoon 21.00 uur nemen. Ik heropen de vergadering om 21.00 uur en ik schors hem nu.

Schorsing

De **voorzitter**: Het is 21.00 uur. Ik heropen de vergadering, een enkeling is nog niet aanwezig maar we gaan toch beginnen met het onderdeel debat door de gemeenteraad over standpunten en ingediende moties en amendementen. Het is altijd een beetje vrije setting. Dat wil niet zeggen dat het is 'u roept door elkaar heen', dat is niet het geval. Maar het is het debat dat u als gemeenteraad met elkaar voert. Het niet zozeer een debat met het college en vragen stellen, maar als u een vraag wilt stellen aan het college om het college een antwoord te ontfutselen op basis waarvan u vervolgens besluit uw motie in te trekken, kan dat natuurlijk altijd. Het is toch wat proberen tot elkaar te komen op zo'n avond als vandaag.

We hebben net een volgorde gehad die bij loting tot stand is gekomen, maar misschien is het een interessante gedachte dat ik dan nu aan de andere kant van de loting begin en het bal laat openen door de heer Roeling, of iemand anders van Mijn Partij. Is dat een goed idee? Ik heb een beetje zitten denken of er echt thema's zijn waarover u met elkaar wilt debatteren, maar ik heb ze niet zo gevonden. Maar het zal aan de hand van de moties en statements gaan. Dus voelt u zich vrij om goed te vertellen wat u met de moties wilt doen. Of u ze gaat steunen of niet, dan weten we het allemaal. Het college heeft al duidelijk gemaakt hoe het erin staat. Succes, we gaan beginnen.

De heer **Roeling**: We willen even het amendement en moties doorlopen en daarbij aangeven wat wij ervan vinden.

Het amendement is op zich een goed amendement en ik denk dat met name het zuiver gebruik inmiddels wel voldoende is doorgedrongen, niet alleen bij de wethouder. En om nu te vervallen in 'het is misschien wel vestzak-broekzak'... We trekken het amendement in.

Motie Duurzaam doen en doorzetten. Ik vermoed zomaar dat daar...

De heer **Vieira**: Over het amendement dat wordt ingetrokken. Eigenlijk werd duidelijk toen dit ingediend werd, dat er onvoldoende gebudgetteerd was voor de jeugdzorg en dat leek in de tonnen te lopen want het werd een broekzak-vestzakverhaal en meer dan € 500.000,00 was niet genoeg om het tekort op de jeugdzorg aan te vullen. Daar leek het tenminste op. Ik wil eigenlijk weten van het college of ik dat goed begrepen heb.

De **voorzitter**: De heer Roeling heeft net aangegeven dat het amendement is ingetrokken. Is de behoefte aan zo'n toelichting op dit punt breder?

De heer **Roeling**: Nou, misschien komt dit nog op een ander moment.

De **voorzitter**: Ja. Op dit punt komen we nog terug.

De heer **Roeling**: Die laat ik dan aan beide heren omdat we het vermoeden hebben dat het college veel meer weet van het tekort op de jeugdzorg dan vanavond is gedeeld met ons, maar dat laat ik graag aan de heren.

Motie Duurzaam doen en doorzetten. We vermoeden dat die enigszins aangepast wordt. Als dat zo is, zullen we die steunen en dat gaat met name om de € 35.000,00 uit de algemene reserve.

Misschien was u al opgevallen dat we iets meer op de centen letten dan het college en dat we er iets transparanter over zijn waar het vandaan komt. Maar we wachten het even af.

Groen is samen doen. Daar staat een krul bij dus dat is positief.

Motie Paragraaf duurzaamheid. Dat wordt een lastige. Ik denk dat de wethouder de bredere aanpak heeft aangegeven, 'het is meer dan' en of dat nu in een apart hoofdstuk in de begroting moet? Ik denk dat als het college wat meer communiceert over de doelstelling van de VVD, dat het een beetje algemeen gebruik wordt, want duurzaamheid is toch iets waar we af en toe nog een beetje aan moeten wennen, het zonder motie ook wel gaat lukken.

Motie Vergroten zichtbaarheid en bereikbaarheid politie. We waren het met de burgemeester eens dat een onderzoek inmiddels overbodig is. Er is meer dan voldoende bekend. Dat vinden wij ook.

Motie Zorgneutraal voor ons allemaal. Daar hebben we ook een krul bij gezet. Dat is positief.

Motie Bedrijfsverplaatsing voor woningbouw. In feite is dit een ondersteuning voor het college. Het college zegt: 'We komen op korte termijn met een verdere uitwerking'. En het CDA zegt: 'Voor het zomerreces', ja, dat kan ook op korte termijn zijn. Dat kan ook 30 juni zijn. Dus in die zin vinden we het overbodig. We vinden het veel interessanter te weten – die vraag hebben we ook in ons betoog aangegeven – waarom moet het bedrijfenschap het uitvoeren? Wij hebben toch wel vervelende ervaringen met hoe het bedrijfenschap te werk gaat, met name richting onze eigen inwoners. Wij zouden zeggen, zoals we al eerder hebben gezegd: 'Koop die laatste gronden in het bedrijfenschap op, dan kunnen we als gemeente Midden-Delfland, in overleg met onze eigen ondernemers, kijken of daar ruimte is voor uitplaatsing'. Dan hebben we het zelf in de hand. En op het moment dat je het aan het bedrijfenschap gaat vragen, weten wij niet waar dat eindigt. Maar de ervaring leert dat het in ieder geval pijnlijker wordt en langer duurt. Dat is een tip die we meegeven aan het college via deze motie.

De motie Jeugdzorg steunen wij.

Dan komt motie 8, die zal waarschijnlijk de avond ingaan als de meest besproken motie voor de Begroting 2019. Laat ik het anders formuleren – en ik nodig daar de WOS-cameraploeg voor uit – als ik hier vanavond richting huis rij, is voordat ik thuis ben het probleem opgelost. Cryptisch, maar dan moet je maar eens in de kofferbak kijken want daar zullen dan waarschijnlijk twee verkeersborden liggen. En de drempel van de heer Horlings, die dan lelijk in de weg zit. Nee, zonder dollen. Dit moet gewoon simpel opgelost kunnen worden. Van welke manier je het ook aanvliegt, het is niet de manier zoals het college het aangeeft. Zoals wij hebben gezegd, het lost zichzelf op. We hebben meegemaakt dat de A4 werd opengesteld en een week was het een gekrioel en op een gegeven moment denken mensen 'dan pak ik niet de afslag Den Hoorn, maar de afslag Delft'. Het lost zich vanzelf op. En dan is het druk op de Rijksstraatweg, maar dat doen mensen maar twee keer en de derde keer denken ze 'dan rij ik toch gewoon weer andersom'. Wees daar toch iets meer Cittaslow in. Laat ik het zo formuleren.

Motie Goede fietsstalmogelijkheden.

De heer **Van der Eijk**: Ik hoorde de heer Roeling zeggen: 'Doe daar iets meer Cittaslow in'. Bedoelt u dan zoals men in Italië zou rijden, zo van 'hier kan het wel wat meer op z'n Zuid-Europese rijstijl'?

De heer **Roeling**: Nou, meer de manier hoe bestuurlijk Italië met dat soort dingen omgaat. Voor die automobilisten daar durf ik mijn hand niet in het vuur te steken. Maar mijn ervaring is wel dat in Italië bestuurlijk dingen makkelijker worden opgelost dan bijvoorbeeld in Midden-Delfland en in die zin zouden we het iets meer bestuurlijk Cittaslow willen zien worden opgelost.

Motie Goede fietsstallingen, ja. Ik zeg wel ja, maar ik bedoel nee eigenlijk, ik wil je niet blij maken. Ook wij denken dat ernaar gekeken zal worden, zeker met de toezegging vanuit het college. En uiteindelijk zal blijken dat deze motie overbodig is, maar goed dat u het heeft aangekaart. Sympathiek.

Motie Watertappunten. Die krijgt van iedereen een positieve reactie, het college heeft ook een toezegging gedaan. We kijken ernaar, dat wordt teruggekoppeld. We kunnen het steunen ter ondersteuning maar ik denk dat de toezegging wel voldoende is.

De LHBTI. Van de 'I' zijn we er nog niet achter wat dat precies inhoudt. Interseksueel? Kijk. Nu ken ik de term wel, maar weet ik nog niet wat het betekent. Maar goed. We gaan googelen. We doen het toch niet voorzitter. Je leert nog eens wat.

Motie 12. We vonden daar de wethouder een beetje krampachtig in zijn beantwoording. Eerst vergat hij hem en daarna... Maar dat sluit een beetje aan op de jeugdzorg. Volgens ons speelt er meer en we zijn benieuwd wat en om de wethouder in ieder geval nog tot iets te krijgen ondersteunen we de motie.

Motie Regelgeving vermindering leges voor duurzame bouwplannen. We hebben het er nog eens over gehad. Het zal ongetwijfeld nog een keer terugkomen, of hij legt het niet goed uit, maar we trekken hem in.

De **voorzitter**: Het amendement A en motie nummer 13 zijn ingetrokken en maken dan ook geen deel meer uit van de beraadslaging. Op mijn lijstje stond de PvdA als tweede, als u dat prima vindt, bent u aan de beurt.

Mevrouw **Snethlage**: De volgorde doet er niet zoveel toe want als we gaan debatteren doen we dat toch door de hele raad heen, dat maakt niet zoveel uit. Ik zal net als de heer Roeling de overgebleven moties doorlopen.

Dan beginnen we bij motie 1, Duurzaam doen en doorzetten. We vinden dat een heel mooie motie omdat we denken dat er veel moet gebeuren op het gebied van duurzaamheid. We hadden eigenlijk voor onszelf bedacht dat met betrekking tot de paragraaf zoals de VVD suggereert, het juist als je een goed duurzaamheidsbeleid hebt, een vanzelfsprekendheid wordt dat je dat bij elk programma vermeldt. Dat dat dus een mooie toevoeging kan zijn om te zorgen dat het overal zichtbaar blijft. Dus als het in die combinatie kan, steunen we ook de motie van de VVD, maar in ieder geval de motie van de OGP, motie 1.

Motie 2 steunen we, dat zal u niet verbazen.

Motie 3, zoals gezegd, die paragraaf lijkt ons vooral nuttig als je zo'n duurzaamheidsbeleid hebt. Dus als iedereen het steunt, lijkt het me logisch dat je ook op die manier de helderheid van de duurzaamheid goed kan laten zien in een paragraaf.

Motie 4. We hadden daar al gelijk het idee bij 'de beleving van de burgers over bereikbaarheid en zichtbaarheid van de wijkagenten', die haal je al uit de veiligheidsmonitor. Dus daar een onderzoek naar doen is dubbelop. Dus die zullen we niet steunen, zeker niet met de beantwoording van de burgemeester.

Motie 5 Zorgneutraal voor ons allemaal. Bij deze motie wil ik iedereen wijzen op het woordje 'dementerenden'. Dat geeft voor de PvdA al aan dat we niet alleen op het gebied van de LHBTI niet-inclusief zijn. Hier worden mensen met een bepaalde ziekte benoemd om hun ziekte.

Dementerenden zijn mensen met een ziekte, dementie. Het is niet het enige wat ze zijn dus het is een vrij onvriendelijke benadering en hij is heel gangbaar.

De heer **Zwaard**: Ik hoor mevrouw Snethlage dat zeggen, maar dat staat er niet, er staat dat we opteren voor opvang voor ouderen, in een combinatie van wonen en zorg, inclusief opvang van dementerenden. Dus ook dementerenden kunnen daar gehuisvest worden, maar niet uitsluitend dementerenden.

Mevrouw **Snethlage**: Dank u wel mijnheer Zwaard dat u mij nog een keer de kans geeft om uit te leggen dat een 'dementerende' iemand met de ziekte dementie is. En dat dat niet betekent dat hij verder geen persoon is. Als je het hebt over iemand die dementerende is, heb je het over de ziekte en mensen aanduiden alleen met een ziekte is niet erg aardig. Dat was mijn opmerking.

We vinden natuurlijk net als u dat deze opvang er moet komen. Het is iets waar we al jaren voor strijden. Een dergelijke motie is zeker tien jaar geleden al eerder langsgekomen. We hopen nu dat zoveel mogelijk mensen dit steunen en dat er echt wat gaat gebeuren. Dus die wordt door ons ondersteund.

Dan gaan we naar de motie Bedrijfsverplaatsingen voor woningbouw. Die verbaast ons enigszins omdat je gaat onderzoeken of er industriegronden aangekocht dan wel gereserveerd kunnen worden. Wij hadden een beetje het idee dat je over het verplaatsen van bedrijven aan ondernemers kunt vragen of ze dat zouden willen. Maar dat je dat niet moet opleggen met 'dit is wat wij willen'. We zouden graag van het college willen weten in hoeverre er met ondernemers al dit soort gesprekken zijn geweest en in hoeverre de ondernemers dit aangeven. We weten dat er bedrijven waren die wilden verplaatsen vanuit de kern en dat niet mochten in de vorige collegeperiode. Die willen nu vast niet meer verplaatsen want die hebben nu net uitgebreid. Dus we zullen deze motie niet steunen.

De motie Jeugdzorg kun je natuurlijk niet anders dan steunen want natuurlijk willen we dat de hulpvraag leidend is. Dat willen we met z'n allen, dus ik ga er eigenlijk vanuit dat iedereen hem steunt. Het kan natuurlijk best zijn dat er verder niets uitkomt maar het is wel van belang dat we dat even met z'n allen helder stellen.

De motie Verkeerssituatie Zuidhoornseweg-Overgaagbrug. Daarop vond ik het antwoord van de wethouder absoluut onjuist op een aantal punten. Ik ben het met de heer Roeling eens dat verkeer toch rijdt waar het heen wil rijden. Er staat nu een bordje dat je, als je vanaf Den Hoorn komt, niet rechtsaf kan. De keren dat ik daar op de fiets bijna geschept ben omdat mensen dat toch doen, zijn legio. Misschien moet ik daar ook niet fietsen, dat geef ik toe. Ben ik de straat overgestoken, dan kom ik op een smal fietspad met klein stukje weg tussen het fietspad en de vluchtheuvel waar een gemiddelde auto niet naast mij kan rijden. Ook daar ben ik al een paar keer de berm ingedreven. Dus de situatie is echt gevaarlijk en het is wachten op het moment dat er echt iets fout gaat. Dus het is tijd dat er wat aan gedaan wordt en liever gisteren dan vandaag. Dus deze motie zullen we steunen.

De motie over de fietsstalmogelijkheden bij bushaltes. De wethouder heeft toegezegd dat hij dat onderzoek zal doen. De wethouder denkt hier volgens mij in meest permanente oplossingen. Er zijn eenvoudige fietsenrekken beschikbaar voor € 80,00 waar zes fietsen in kunnen. Daar kan er gewoon een van neergezet worden en dan heb je al iets gedaan. Ik kan me niet voorstellen dat iemand in de raad denkt dat we daarmee te veel geld uitgeven om mensen de mogelijkheid te geven met de fiets en het openbaar vervoer te gaan. Die steunen wij.

De motie Watertappunten. Daarvan denken we dat er inderdaad wat mee moet gebeuren. We zouden dat graag aangevuld zien met de mogelijkheid dat er openbare toiletten bereikbaar zijn in alle horeca want er zijn horecamensen die dat niet handig vinden. En ook dat er gewoon gratis water bij consumpties gekregen kan worden in plaats van verplicht duur fleswater, maar dat is allemaal nog verder. Dat zou voor de recreatie goed zijn, maar de watertappunten is een eerste goed punt. Dat zullen wij steunen.

Motie 11 steunen wij.

Dan komen we bij motie 12, het resultaatgericht verrichten van huishoudelijk werk. Daar zijn natuurlijk verschillende kanten aan en zoals al gezegd, zal dat in een verordening vast bijgesteld worden komende maand. Maar wat nooit in een verordening zal komen, is het monitoren van de signaalfunctie en het monitoren van in hoeverre de huishoudelijke zorg iets van de eenzaamheid bij deze cliënten helpt weg te nemen. Dat monitoren moet nog geregeld worden. Dat kan door middel van vragenlijsten bij de cliëntevaluatie en de indicatiesteller, maar zo lang dat nog niet is geregeld, denk ik dat ik deze motie gewoon laat staan.

Daarmee ben ik alle moties rond. Behalve wat ik nog wilde zeggen over de teruggetrokken motie van Mijn Partij. Daar zitten heel veel heel belangrijke punten in en ik denk dat er een integraal plan moet komen om te zorgen dat meer duurzaam gebouwd wordt. Ik wil graag met de fractie Mijn Partij en andere collega-fracties een keer in discussie over hoe we dat het beste kunnen samenstellen zodat het helder is voor het college wat er precies bedoeld wordt.

De **voorzitter**: Dan kijk ik of D66 behoefte voelt om het stokje over te nemen.

De heer **Vieira**: Ik zal proberen er zo snel mogelijk doorheen te gaan.

De eerste motie steunen we. De tweede ook.

Bij de derde is de vraag aan de VVD: kan daar een toevoeging bij komen? De VVD geeft aan 'dit moet geen papieren tijger worden', en daar ben ik het mee eens. Dus op het moment dat je daar aandacht aan geeft, zou daaraan toegevoegd kunnen worden dat het beleid ook gecommuniceerd wordt met de inwoners, dat je ze erbij betrekt en dat het niet alleen een paragraaf in een begroting is.

De heer **Van der Eijk**: Daar wil ik zo meteen wel op reageren als het rondje bij de VVD is. Ik denk dat dat het passende moment is.

De heer **Vieira**: Motie 4. Zoals die er nu ligt, lijkt bullet 1 te vervallen omdat het een onderzoek is dat de politie al doet. Dan ben ik benieuwd wat er overblijft. Dus hoe de motie er nu staat, steunen we hem niet, maar ik ben benieuwd waar het CDA straks mee komt.

Motie 5 steunen we.

Betreft motie 6 sluit ik aan bij de woorden van de PvdA dat inderdaad de volgorde misschien wat vreemd is dat je eerst met inwoners in gesprek gaat, voordat je gaat kijken 'hé, wat staat daar te koop?' Hoewel dat ook makkelijk te vinden is. Maar inhoudelijk is er niets mis met deze motie dus we steunen hem.

Motie 7 ondersteunen we ook. Motie 8 ook. Moties 9, 10 en 11 ook uiteraard.

En van 12 heb ik van een ambtenaar begrepen dat het geen financiële consequenties heeft voor 2019 als je deze ondersteunt. Ik ben benieuwd of de wethouder dat kan bevestigen of dat er al gebudgetteerd is op resultaatgericht werken waardoor het misschien wel gevolgen heeft om te zeggen: 'Nee we gaan toch weer terug naar de uren'. Dan heeft dat misschien consequenties. Dus misschien kan de wethouder daar wat over zeggen.

De **voorzitter**: Dan gaan we gelijk even voor die vraag kijken of de wethouder daar iets over kan zeggen want dat is ook handig voor het vervolg.

Wethouder **Horlings**: De heer Vieira verwijst naar informatie die hij ambtelijk heeft gekregen, dus dan zal het vast wel kloppen. Ik kan het wel bevestigen, het klopt. Dat gaat heel snel.

De **voorzitter**: Supersnel!

Wethouder **Horlings**: Overigens zei mevrouw Snethlage die de motie heeft ingediend: 'Ik onderken dat het lastig is om zo'n signaalfunctie in een verordening te stoppen. Dus ik zou al heel blij zijn als die in een vragenlijst wordt meegenomen.' We doen jaarlijks een klanttevredenheidsonderzoek bij al onze WMO-cliënten en als dat mensen met een WMO... Ik moet even inclusief formuleren. We doen dat onderzoek en we kunnen deze vraag in het klanttevredenheidsonderzoek meenemen. Als dat is wat mevrouw Snethlage feitelijk met de motie beoogt, wordt het een stuk operationeler en kan ik er ook veel sneller wat mee. Als dat een toezegging mag zijn en daarmee invulling is gegeven aan de motie, concretiseer ik dat en is dat misschien handig voor de discussie.

De **voorzitter**: Ik denk dat mevrouw Snethlage daar even op wil reageren. Ik zag haar al heel positief knikken, heb ik dat goed gezien?

Mevrouw **Snethlage**: Ja, u zag goed dat ik positief knikte, mijnheer de voorzitter. Het klanttevredenheidsonderzoek is een deel, maar de andere kant is natuurlijk dat er nu bij de indicatiestellingscommissie signalen binnenkomen via de huishoudelijke zorg dat er misschien iets mis is en dat zal dus ook gemonitord moeten worden.

De **voorzitter**: Dan de volgende, de heer Ringeling. O, ik dacht dat u er al doorheen was?

De heer **Vieira**: Nee, ik moest alleen nog zeggen wat ik met motie 12 deed. Wij steunen hem.

De heer **Ringeling**: Ook ik ga de moties langslopen maar voordat ik de moties langsloop, heb ik nog twee vragen aan wethouder Horlings. In de beantwoording in eerste termijn gaf hij aan 'bij de jeugdzorg weten we sinds de zomer van dit jaar dat er een fors budgettekort zit aan te komen'. Mijn vraag is waarom de raad al die tijd niet hierover is geïnformeerd als we dat al sinds de zomer wisten. Het is nu medio november.

De heer **Van der Eijk**: Ik wil de heer Ringeling erop wijzen dat de VVD hierover technische vragen heeft gesteld en dat het college heeft geantwoord dat het de raad wel degelijk heeft ingelicht over wat hier gaande was, dan wel niet exact in getallen, maar dat er wel signalen zijn gegaan naar de raad.

De **voorzitter**: Daarmee heeft de heer Ringeling al een soort van reactie gekregen.

De heer **Ringeling**: Nee, want de heer Van der Eijk heeft maar ten dele gelijk. De VVD heeft aangegeven 'er zijn signalen overal in het land dat de jeugdzorg fors duurder wordt', de precieze formulering weet ik nu niet uit het hoofd, maar u gaf aan 'Midden-Delfland lijkt gevrijwaard te zijn, klopt dit?' en het antwoord van het college was 'Nou, nou... Het is niet helemaal zo'. Maar er is niet hard op papier gezet als antwoord 'er komt een zeer donkere wolk aan'. Er is min of meer gezegd: 'Reken je niet rijk'. Dat was min of meer het antwoord op de vraag.

De **voorzitter**: Ik ga nog even verder want u stelde de vraag eigenlijk via een soort constructie aan de wethouder.

De heer **Ringeling**: Die kan straks antwoorden.

De **voorzitter**: Maar ik kan misschien de wethouder gelijk vragen om een verheldering op dit punt. Dan bent u meteen bediend.

Wethouder **Horlings**: Ik heb in de vorige ronde gezegd dat wij inderdaad tot de zomer geen indicatie hadden. Althans geen duidelijke indicatie die bij ons de alarmbellen deed rinkelen. Wij dachten dat we de uitzondering waren op wat we zien bij andere gemeenten. Sinds de zomer werd duidelijk dat dat niet correct is en dat hebben we u via de lijst vaste onderwerpen die u iedere maand krijgt, in september meegedeeld, en in oktober, toen was er geen commissievergadering maar heeft het wel op de lijst gestaan. En we hadden begin oktober een raadsinformatiebijeenkomst over de ontwikkeling Sociaal Domein, daar is het ook gemeld. Dus iedere gelegenheid die we hebben gehad sinds de zomer om u daarover te informeren, hebben we benut om u te informeren. En inderdaad hadden we in september geen bedrag genoemd en dat heb ik u ook niet vandaag genoemd. Er was net iemand die signaleerde 'kennelijk is het meer dan € 500.000,00'. Dat heeft u inderdaad heel goed begrepen. Maar we hebben nog steeds geen bedrag genoemd. Ik heb u aangegeven dat we er vandaag in het college voor het eerst over hebben gesproken en dat we volgende week hopen een stuk vast te stellen waarmee we u gaan informeren. Het is wel heel leuk om te zeggen 'geef die informatie nu vast', maar dat kan ik niet want die is er nog niet, maar zodra die er is, krijgt u het.

De heer **Ringeling**: Ik hoor zeggen dat het tekort meer dan € 500.000,00 is?

Wethouder **Horlings**: Ja, dat bevestig ik net dus dat heeft u inderdaad goed gehoord.

De heer **Ringeling**: Dat is fors voorzitter.

Wethouder **Horlings**: Voorzitter, het is nog veel forser.

De **voorzitter**: Ik denk dat we niet tegen elkaar op hoeven te bieden.

De heer **Ringeling**: Maar gaat het meer naar de kant van de heer Roeling of meer naar mijn kant?

De **voorzitter**: Het is goed dat de wethouder aangeeft dat er een notitie uw kant opkomt die daar duidelijkheid van zal geven en een nadere analyse van het gebeuren. Dat kunt u daarna bespreken in het volgende overleg.

De heer **Ringeling**: Ik blijf er nog even bij dat het een omissie is als we nu over bedragen van deze orde van grootte praten, dat we niet eerder op de hoogte zijn gesteld. Maar we wachten vol spanning het bericht af.

De heer **Roeling**: Wat mij te binnen schiet, vanavond stellen we de Begroting 2019 vast en eventuele financiële consequenties zullen absoluut gevolgen hebben voor 2019. Dus waarom horen we dan vandaag 'ja, we hebben er vandaag voor de eerste keer over gesproken'. Dat zal wel vaker voorgevallen zijn, maar concreet. En pas volgende week, als de Begroting 2019 is vastgesteld, komen de bedragen op tafel. Ik had het sjieker gevonden als het college had gezegd: 'Als we 13 november de begroting vaststellen en deze gevolgen zullen consequenties hebben voor 2019, moeten we wel zorgen dat de raad in ieder geval voor het vaststellen van de begroting op de hoogte is van de richting'. Het gaat niet om € 10.000,00 of € 20.000,00, maar het gaat erom dat we in ieder geval bij het vaststellen van de begroting vast in ons achterhoofd zouden weten – liefst had ik een oplossing gehad – 'daar moeten we vast rekening mee houden'. Dan begin ik niet over ons Eigen Vermogen. Maar dat had ik sjieker gevonden. Waarom heeft het college besloten daar een week mee te wachten tot net nadat we de begroting hebben vastgesteld?

De **voorzitter**: Die vraag wil ik meteen doorgeleiden naar het college voor een reactie op dat punt.

Wethouder **Horlings**: Ja, de begroting is al enige weken geleden aangeboden. Toen hadden we die cijfers nog niet. We werken er hard aan om die cijfers te krijgen, het is een opbouw van cijfers dus ik ga hier niet uit het blote hoofd wat cijfers roepen. Wacht u nu het stuk af en dan kunt u er kennis van nemen. Dat gaat over de overschrijding voor 2018. Dat is niet de begroting waar we het nu over hebben want de overschrijding 2018 gaat over het lopende jaar. Dan is de vraag vervolgens: wat voor effect heeft dat voor 2019 en wat kunnen we daar nog aan doen? Daar heb ik nog geen antwoord op. En als de heer Roeling zegt, hij gebruikte andere woorden, maar ik vertaal het maar: 'Ik had liever gehad dat die cijfers nu al beschikbaar waren'. Ja, dat had ik ook natuurlijk, maar de harde werkelijkheid is dat er iedere dag weer nieuw nieuws ontstaat en dat je op een gegeven moment de begrotingsraad hebt en dan moet je het doen met informatie die dan beschikbaar is. Dus ik kan u nu nog niet geven wat dit structureel voor 2019 betekent. Dat krijgt u op een gegeven moment natuurlijk wel. Het is duidelijk dat we het daar met elkaar over zullen moeten hebben, maar u kunt mij niet verwijten dat ik u geen cijfers geef die ik nog niet heb.

De heer **Ringeling**: Ik was aan het woord. Nu maar de moties dan. Motie 1 gaan we steunen. Motie 2 ook.

Motie 3. Ik vind het heel goed om overzicht te hebben van wat we aan duurzaamheid doen, dus die steunen we ook.

Motie 4 zullen we na de reactie van de burgemeester in deze vorm niet steunen. Mogelijk wordt die aangepast en dan ontstaat er een nieuwe situatie.

Motie 5 ondersteunen we sowieso wel.

Motie 6 is volgens mij ook een beetje staand beleid, maar die motie steunen we ook.

Motie 7 uiteraard.

Motie 8 helemaal, 9 en 10 ondersteunen we ook.

Motie 11 ondersteunen we maar we hebben wel de kanttekening dat we voorzichtig moeten zijn dat we niet met drie ambtenaren beleid maken voor twee mensen. Dus we moeten erop letten dat we het wel in verhouding hebben, maar op zich steunen we de motie en motie 12 steunen we ook. Dat was het.

De **voorzitter**: Dan gaan we naar het CDA.

De heer **Zwaard**: Wij gaan gewoon beginnen met het langslopen van de moties zoals die voorliggen.

Motie 1, Duurzaam doen en doorzetten, kunnen we steunen.

Bij motie 2 denk ik dat er nog een kleine aanvulling of correctie komt en als die er is, kunnen we de motie steunen.

Motie 3 van de VVD vinden we een hoop extra papierwerk en zoals de heer Van der Eijk net aangaf, geeft hij nog een reactie op deze motie dus ik wil even wachten wat de reactie van de VVD is voordat we daar een definitief ja of nee op geven.

Motie 4, Vergroten van zichtbaarheid en bereikbaarheid politie. Die hebben we tekstueel aangepast. Bij 'verzoekt het college, resp. de burgemeester' strepen we bullet 1 weg. Dat is om het onderzoek uit te voeren. En bullet 2 zou dan luiden: 'naar aanleiding van de ingekomen signalen van inwoners maatregelen te treffen die inspelen op het verbeteren van zichtbaarheid en bereikbaarheid en terugkoppeling naar melders, en daar de raad over te informeren voor het zomerreces van 2019.'

Dat is een aangepaste motie en u begrijpt dat wij hem gaan steunen.

De **voorzitter**: Dat is dan wel even bijzonder, want u kunt wel een motie aanpassen maar dan heeft u eigenlijk een nieuwe motie ingediend. Heeft u die nieuwe tekst? Dan kunt u hem alsnog indienen. Dan heeft u die ingediend, dan krijgt die ook een ander nummer, voor onze administratie is dat dan nummer 14. Weliswaar bestaat nummer 13 niet meer, maar voor de zekerheid doen we dat zo. Dat luidt dan 'naar aanleiding van de ingekomen signalen van inwoners maatregelen te treffen en de raad daarover te informeren voor het zomerreces van 2019.' Dan maakt het ook deel uit van de beraadslaging. Motie nummer 4 is dan ingetrokken.

De heer **Zwaard**: Motie 5 Zorgneutraal voor ons allemaal, steunen we.

Motie 6 over bedrijfsverplaatsing steunen we ook.

Motie 7, Jeugdzorg is een opsomming van feiten die al bekend zijn. We zouden hem als ondersteuning van het huidige beleid kunnen steunen. Dan vinden we wel dat bij 'roept het college op', bij bullet 1, de zin zou moeten stoppen bij 'en de hulpvraag leidend te laten zijn.', en het stukje 'en niet de budgetten' zou wat ons betreft eruit moeten. Dan zouden we de motie kunnen steunen.

Motie 8, Verkeerssituatie aan de Zuidhoornseweg. Er is eigenlijk al toegezegd dat er op korte termijn een onderzoek komt om te kijken wat er veranderd kan worden. Of u daar nu met een auto wilt gaan rondrijden en verkeersborden bijplaatsen of weghalen, is me niet helemaal duidelijk. U had verkeersborden achterin de auto liggen, maar of ze er nu bijkomen of dat ze weggaan, laat ik dan maar even in het midden. Ik denk niet dat dat de weg is. Ik denk dat de toezegging van de wethouder is dat we er onderzoek naar gaan doen en daar kijken wat er mogelijk is en wat er uit oogpunt van verkeersveiligheid mogelijk is. Daar kunnen we mee leven maar de motie ondersteunen we niet.

Motie 9, Goede fietsstalmogelijkheden nabij de bushaltes, ondersteunen we wel.

Motie Watertappunten raakt ons bijzonder. We gaan die steunen maar niet zonder dat we gezegd hebben dat u voor watertappunten altijd bij het CDA terecht kunt. We hebben er nog wat staan en als u aangeeft waar u ze wilt hebben, willen wij er best een paar neerzetten. Ik zal hem straks even overhandigen, maar die motie steunen we.

De motie LHBTI-beleid. Daar willen we bij zeggen dat wat het CDA betreft, niemand tussen wal en schip dient te raken dus in feite ga je hier uitzonderingen maken voor een groep mensen. Maar aan de andere kant vinden we hem niet onsympathiek dus we steunen hem wel.

Motie 12 steunen we, en dat zijn de moties die nog in beeld zijn.

De **voorzitter**: Dan kijken we wat de VVD nog wil toevoegen aan het geheel dat voorligt.

De heer **Van der Eijk**: Ik zal ook maar de moties langslopen, dat is een beetje de route die we lopen vanavond.

De motie Duurzaam doen en doorzetten. Wij zien dit als een oproep aan het college en we vinden dat het college met de reeds gereserveerde gelden, de € 65.000,00, een goede start kan maken. En als er een start gemaakt is en het college iets concreter kan zeggen waar we het geld voor uit gaan geven, kan het terugkomen voor het geld dat het dan nodig heeft. Dit is op voorhand het college geld geven. Als er verenigingen komen bij de raad die financiële middelen nodig hebben, vragen we ook waarvoor ze het nodig hebben en wat ze ermee gaan doen. Als VVD vinden we dat het college met € 65.000,00 aan de gang kan en dan zijn we altijd bereid te kijken naar de voorstellen waar het college dan mee komt.

De motie Groen is samen doen. In de overwegingen kunnen we ons goed vinden, maar het college heeft ook aangegeven dat voorjaar 2019 wel heel scherp is om met dergelijke plannen te komen. Dus met de voorwaarde van het college erbij om niet zo ambitieus als hier wordt gesteld aan de gang te gaan, kan de VVD hier steun aan verlenen.

De motie Duurzaamheid. Het gaat ons er vooral om bij duurzaamheid onze controlerende taak geborgd te zien. De wethouder heeft gezegd dat ze goed wil starten en daar hoort ook de afronding van de controlerende taak van de raad bij zodat we ook goed naar onze inwoners kunnen communiceren wat de gemeente doet en wat de resultaten daarvan zijn. Ik heb het idee dat we de laatste jaren het eerste kwartaal met een forse brief werden afgescheept en dat het dan wel eens verdween tussen de stapel brieven die de raad krijgt. We krijgen een fors aantal brieven en dan sneeuwt het onder. We vinden dit zo belangrijk als raad, dan moeten we eigenlijk een betere rapportage hebben dan een brief een keer per jaar. Daarom hebben we met de toezegging die de wethouder heeft gedaan, overwogen wat we doen met deze motie. We zetten hem in de koelkast en we geven de wethouder het vertrouwen dat ze met haar beleid ook de controlerende taak van de raad weet te borgen. Ik trek de motie dus terug.

De **voorzitter**: Ja, dat wilde ik zeggen want de koelkast betekent intrekken in dit geval. Motie nummer 3 is ingetrokken.

De heer **Van der Eijk**: Ja. Dan kom ik bij motie 5. Daar staat dat we positief kunnen reageren. Er zijn ontwikkelingen waar de wethouder wat mee kan, dit is niet vragen naar een weg die al gelopen is en waarvan het antwoord al bekend is. Daarom steunen wij deze motie.

Motie 6 Bedrijvenverplaatsing. Dat is natuurlijk geen vrijbrief voor het college om gronden aan te kopen om mogelijk bedrijven te verplaatsen, maar om maatwerk te kunnen leveren en te zorgen dat de raad wel bereid is, als dat maatwerk geleverd moet worden, het college die handvatten te geven. In die geest steunen we de motie.

De motie Jeugdzorg. Het gebeurt al en het voegt niet heel veel toe. In de suggestie van het CDA kunnen we ons vinden en onder die voorwaarde kunnen we de motie ook steunen, alhoewel hij niet heel veel toevoegt naar onze mening.

De verkeerssituatie bij de Overgaagbrug. Volgens mij is dit gewoon een uitvoeringsding en maken we het heel groot en moet het gewoon simpel worden opgelost. Dus doe dat snel. Daarmee steun ik de motie.

Met de fiets naar de bus. Ik zal u niet vervelen met de herinneringen die ik daaraan heb. Maar het is dan wel fair dat je hem ergens kwijt kan, daarom steunen we deze motie.

Watertappunten passen geheel in de visie van Cittaslow maar doe dat dan wel waar een waterleiding ligt en ga niet allerlei gekke plannen bedenken om midden in de polder toch een watertappunt te realiseren. Blijf wel met beide benen op de grond. Wij steunen deze motie.

LHBTI-beleid is een global goal. Dat steunen wij dus ook.

En we wachten de nieuwe WMO-verordening in december af en daarom steunen we motie 12 niet. O, dan hebben we nog motie 14. We misten een nietje. Deze motie onderschrijft wat de burgemeester heeft toegezegd en we ondersteunen deze motie.

De **voorzitter**: Dan gaan we naar de laatste van deze ronde, de OGP.

De heer **Jongsma**: De VVD sluit af met 'we missen een nietje', volgens D66 misten er wel twintig nietjes om de fietsen te stallen dus wat dat aangaat, wordt dat vanavond nog geregeld. Terug naar het rijtje moties want het amendement is vervallen.

Gehoord mijn collega's heb ik de eerste motie, Duurzaam doen en doorzetten, aangepast. Het bedrag van € 35.000 heb ik weggehaald. We kunnen ons heel goed vinden in het startgeld van € 65.000,00 om daarmee van start te gaan en dan in het voorjaar met een plan van aanpak met een financiële onderbouwing van het college te komen om te kijken hoe we het in 2019 verder gaan doen. Ik hoop daarmee op unanieme steun voor deze motie.

De **voorzitter**: Heeft u ook een nieuwe tekst?

De heer **Jongsma**: Die moet ik natuurlijk ondertekenen, sorry.

De **voorzitter**: Dan is het een nieuwe motie, dat wordt dan nummer 15 en dan gaat die eerste ervan af.

De heer **Jongsma**: Motie 2, Groen is samendoen, wordt ook aangepast en krijgt dan een nieuw nummer. Ik zal even de gewijzigde tekst oplezen: 'In het voorjaar 2019 een startnotitie aan te bieden die moet leiden dat in het najaar van 2019 een nieuw Groenbeleidsplan ter besluitvorming wordt aangeboden waarin de hiervoor genoemde thema's zijn opgenomen, met daarbij tevens opgenomen een financiële onderbouwing voor de gehele looptijd van het beleidsplan.' Ik heb even kort ruggenspraak gehouden. Een startnotitie hoeft geen € 50.000,00 te kosten. Dat kan al vrij snel gedaan worden. Ik denk dat als we het zo aanpassen, we in het voorjaar een goede basis hebben zodat we in het najaar met een gloednieuw beleidsplan in besluitvorming kunnen komen. Dat is motie 2, die ik nieuw wil indienen. Dan hoop ik dat de PvdA daarin mee wil? Ja, top.

De **voorzitter**: Motie 2 wordt ingetrokken en dat wordt nummer 16. Maakt deel uit van de beraadslaging, er staat een handtekening op.

De heer **Jongsma**: Dan kom ik bij een koude motie, motie 3. Daar heeft de VVD al een goede onderbouwing bij gegeven waarom zij vindt dat die in de koelkast moet. Daar kunnen we in meegaan. Dus wat ons betreft komt die daar weer uit op het moment dat dat opportuun is. Motie 4 is vervangen door een nieuwe motie, daar kom ik zo op terug.

Dan kom ik bij motie 5, Zorgneutraal voor ons allemaal. Op zich kunnen we deze motie ondersteunen maar wel met de kanttekening dat het niet automatisch zo is, wat de PvdA vindt, dat er dan in Den Hoorn ook een opvang moet komen voor mensen die dementerend zijn. Dat vind ik

dan meteen al een soort conclusie van het onderzoek. We willen eerst het onderzoek afwachten en op basis daarvan kijken wat er dan nodig is of niet. In die geest kunnen we deze motie wel steunen.

Motie 6 Bedrijfsverplaatsing voor woningbouw. Eigenlijk is dit wat op dit moment al door het college in gang is gezet. Ik heb ook gehoord vanavond dat dit college op dit moment op zoek is naar locaties waar woningbouw zou kunnen worden gerealiseerd, dus ik vind het een beetje omgekeerd om nu eerst industrieterreinen te gaan zoeken en gronden aan te kopen terwijl we misschien nog helemaal niet weten hoeveel er nodig is. Dus ik heb liever nu in het voorjaar eerst een plan 'daar en daar zien we potentie voor woningbouw'. De volgende stap is om te kijken of daar industrieterreinen voor moeten worden aangekocht. Met die onderbouwing steunen we deze motie niet.

De heer **Roeling**: Ik denk dat OGP de zaak een beetje bagatelliseert. We hebben gezegd: 'Los de situatie van het bedrijfenschap Harnaschpolder op'. Dat willen we oplossen. We hebben nooit gezegd dat we lukraak bedrijventerrein gaan aankopen in de hoop dat we dan ooit woningen kunnen bouwen. Nee, de gevolgtijdelijkheid is dat we korte metten maken met het bedrijfenschap Harnaschpolder door die laatste kavels op te kopen, vervolgens biedt ons dat ook de mogelijkheid om bedrijven uit te plaatsen naar die Harnaschpolder zodat vrijkomende bedrijventerreinen geschikt kunnen worden gemaakt voor woningbouw. Nu maakt u er zo iets van 'we gaan een beetje bedrijventerreinen kopen en...' Nee, ik denk dat we vrij specifiek hebben aangegeven hoe we dat zien. Mijn vraag is meer: deelt u die mening? Want anders zou u er een binnen de coalitie afwijkende mening op na houden.

De heer **Jongsma**: Ik kan u sowieso niet helemaal volgen, want dat is ook helemaal niet wat ik heb gezegd. Ik heb het niet over het bedrijfenschap gehad, het enige wat ik heb gezegd is dat ik denk dat het slim is om inderdaad, zoals het college ook aangeeft, eerst te kijken welke terreinen of plekken in de kernen geschikt zijn voor woningbouw. Breng dat eerst in kaart en als je dat in kaart hebt gebracht, kijk dan pas welke terreinen er mogelijk op de Harnaschpolder gereserveerd of aangekocht moeten worden. Dat is wat ik heb gezegd, niet meer en niet minder. Dus. Dan ga ik verder met mijn motielijstje.

Motie 7, Jeugdzorg. Op zich een sympathieke motie, hij geeft eigenlijk aan waar dit college al mee bezig is. Net als VVD en CDA zouden we graag zien dat deze wordt aangepast. We kunnen deze motie wel steunen maar dan zouden we ook graag bij de eerste bullet van 'roept het college op', de zin laten luiden 'om bij het maken van keuzes in de jeugdzorg het kind en de hulpvraag leidend te laten zijn.' Als dat zo wordt aangepast, heeft u een meerderheid voor de motie. Dat betekent wel dat die motie opnieuw ingediend zou moeten worden, maar daar ga ik niet over.

Dan motie 8. Daar is al heel veel over gezegd vanavond. Iedereen heeft daar een vrij eenvoudig beeld van, ook OGP. We denken dat dat snel kordaat kan worden opgelost. We roepen dan ook op om niet nu nog weer een heel duur onderzoek te doen, maar zo snel mogelijk maatregelen te treffen zodat het opgelost wordt. Om die reden kunnen we deze motie dan ook ondersteunen.

Dan kom ik bij motie goede fietsstallingen, die steunen we. Dat lijkt ons een heel goed plan. Hetzelfde geldt voor de watertappunten, dat is eigenlijk ook al in uitvoering.

Dan kom ik bij de motie LHBTI-beleid, op zich steunen we die uiteraard. De wethouder heeft ook al aangegeven dat ze voor 1 april a.s. kan rapporteren dus dat lijkt ons een prima motie.

Dan de motie van de PvdA Behoud tijdseenheden resultaat huishoudelijk werk WMO. We vinden het op dit moment een moeilijke motie. We weten niet zo goed waar we nu ja of nee tegen zeggen. Wellicht dat we op termijn deze motie wel kunnen ondersteunen maar op dit moment denk ik, laten we eerst even wachten hoe het gaat bij de uitvoering. We weten niet hoe dit zich precies gaat ontwikkelen. Wellicht dat als u de motie nog even aanhoudt, of er later op terugkomt omdat het nog niet goed geregeld is, we hem dan wel willen steunen. Op dit moment weet ik niet als ik nu ja zeg, waar we ja tegen zeggen. Dus om die redenen zeg ik: op dit moment steunen we deze motie niet.

Mevrouw **Snethlage**: Mijnheer Jongsma, u daagt mij natuurlijk uit om nog een keer te herhalen wat we net hebben gezegd en waar de wethouder ook een toezegging op heeft gedaan. Het gaat om de monitoring. Het gaat erom dat in de vragenlijst naar de cliënten, in de enquête, de vragen over hoe de zorg is, worden opgenomen. Daarmee monitor je het. En die vragen moeten ook gesteld worden bij de indicatieverstrekker om te constateren of daar wijzigingen in zitten. Dat is

een logische actie om te doen, eigenlijk bij elke wijziging van uitvoering. Zodat je dat nieuwe beleid monitort. Normaal staat dat er standaard bij maar bij deze keer stond het er in de oorspronkelijke verordening en oorspronkelijke plannen niet bij.

De heer **Jongsma**: Bent u dan bereid om de motie daarop aan te passen? Want ik vind het lastig om ergens ja op te zeggen wat tegen het nieuwe beleid indruist, of waarvan ik nog niet weet of het dat doet op dit moment. Het is voor ons te kort dag om daar nu ja op te zeggen. Op zich klinkt het goed, maar ik weet niet precies waar we ja op zeggen. Dus als u hem aanpast en ik krijg misschien een bevestiging van het college in de zin van 'op zich ondersteunt dit ons en het rijdt ons niet in de wielen', kunnen we hiermee instemmen. En anders stem ik niet in met deze motie.

Mevrouw **Snethlage**: In principe heeft de wethouder net al aangegeven dat hij hiermee aan het werk kan dus het is geen enkele moeite om de zinsnede dusdanig aan te passen dat het misschien wat verhelderd wordt. Maar ik wilde eigenlijk de heer Horlings vragen of hij niet gewoon zo kan zeggen dat hij deze intentie ook op deze wijze heeft begrepen.

De **voorzitter**: Dat kunnen we mijnheer Horlings vragen.

Wethouder **Horlings**: Dank u wel voorzitter, volgens mij heb ik dat in eerdere inbreng al gezegd. Dat betekent dat er materieel wel iets anders in komt te staan dan er nu staat in de motie want nu wordt in de motie bepleit, om iets toe te voegen aan dat resultaatgericht inkopen. Wat ik net met mevrouw Snethlage deelde, was de gedachte 'we kunnen via dat klanttevredenheidsonderzoek monitoren in hoeverre dat aansluit op de behoefte en of klanten daar tevreden mee zijn'. Dus volgens mij is het een operationalisering geworden waar we het over eens zijn, dat heb ik toegezegd. Mevrouw Snethlage zei daarna nog: 'Misschien kan de indicatiecommissie daar een rol bij spelen'. Nu ken ik dat woord nog wel uit het verleden maar tegenwoordig hebben we geen indicatiecommissie meer, dat doen onze WMO-consulenten zelf. Dus daarmee hebben we al direct zicht. Want als je zegt: 'Degenen die de indicatiestelling doen, namelijk onze eigen consulenten, moeten in de gaten houden of dat door de klant als toereikend wordt ervaren', en dat is logisch als je met elkaar in gesprek bent, blijft dat. Maar we meten dan – zo is volgens mij nu de afspraak – via een aanpassing, een aanvulling op het klanttevredenheidsonderzoek. Dus een uitwerking van de vragenlijst. Daarmee kunnen we het objectiveren. Want anders blijft het zo dat de WMO-consulent zelf zegt: 'Volgens mij heb ik het goed gedaan'. Dat is logisch. Dus dan kunnen we het objectiveren via die vragenlijst. Dan is dat de monitor en als dat toereikend is voor de bedoeling, heeft mevrouw Snethlage de toezegging die volgens mij nodig is om de motie te kunnen intrekken.

Mevrouw **Snethlage**: Het is tweeledig, zoals ik net al zei, het gaat niet alleen om het monitoren of de klant tevreden is over de zorg. Het gaat er ook om te monitoren of er voldoende gesignaleerd wordt dat het met de klant wellicht niet goed gaat. Want dat is iets dat momenteel ook door de huishoudelijke zorg gedaan wordt en op het moment dat een willekeurig schoonmaakbedrijf de taak huishoudelijke zorg, het schoonmaken kan gaan doen, is dat natuurlijk een andere situatie. Degenen die dan het commentaar krijgen over of het niet goed gaat met iemand, zijn inderdaad de consulenten. De consulenten controleren niet zichzelf, maar controleren het bedrijf dat de zorg levert daarmee. Wat dat betreft, zou ik de motie dan toch willen laten staan want daarover heeft de wethouder niets toegezegd.

De **voorzitter**: Dat staat dan. De motie Jeugdzorg is nu nummer 17 geworden, enigszins gewijzigd, die is nu net ingediend en staat zo meteen in iBabs.

De heer **Zwaard**: Ik wil nog even terugkomen op de discussie tussen mevrouw Snethlage en wethouder Horlings, uiteraard via de voorzitter. Ik zou zeggen, de beantwoording die het college bij monde van de wethouder geeft, is voldoende duidelijk. Dus dat zou voor u eigenlijk reden moeten zijn om de motie in te trekken. Ik denk dat we een hoop werk op onze nek halen dat helemaal niet nodig is. Na deze discussie moet ik even bekijken of we die motie al dan niet gaan steunen.

De **voorzitter**: We waren bij de heer Jongsma gebleven. U mag deze ronde nog afronden.

De heer **Jongsma**: Ja, ik ben wel in de afrondende fase. Motie 14 is aangepast, daar kunnen we ons in vinden.

Dan hebben we de moties gehad maar ik wil nog wel een punt maken. Dat is het punt ten aanzien van het ondergronds parkeren in Schipluiden. Het CDA heeft aangegeven dat het pleit voor ondergronds parkeren in Schipluiden. Ik wil vast meegeven dat de OGP daar niet zoveel in ziet omdat we vinden dat je daarmee onnodig veel verkeersbewegingen richting het centrum trekt. op dit moment is er voldoende parkeergelegenheid, dat heeft het college ook aangegeven. Het parkeren is in balans. We denken dat het ten koste gaat van de leefbaarheid in de kern van Schipluiden. Het krijgt een heel ander karakter. Mijn vraag is ook: voor wie doen we dat? Want als we het doen voor de toeristen die naar het mooie Schipluiden komen, kan ik me beter voorstellen dat ze gewoon iets buiten het centrum parkeren, daar een fiets pakken en het centrum op die manier beleven. Daarmee wil ik aangeven dat OGP niet voor een parkeergarage in het centrum van Schipluiden is.

De heer **Zwaard**: Dat vraagt om een reactie. Allereerst, we vragen niet om een parkeergarage maar om een onderzoek en we zijn blij met de toezegging die de wethouder heeft gedaan dat als de situatie en de omstandigheden in Schipluiden zich wijzigen, er wel degelijk naar gekeken wordt. Het verbaast me dat u als inwoner van Schipluiden niet op de hoogte bent van de parkeerproblematiek die zich nu af en toe al voordoet en zeker als daar nog bebouwing bij komt, zich voor zal doen. Dus het is prima wat u zegt, maar ik ben blij met de toezegging van de wethouder dat als de omstandigheden wijzigen in Schipluiden, dat onderzoek er wel komt.

De heer **Roeling**: Volgens mij is er geen toezegging gedaan over een onderzoek. Volgens mij is er alleen gezegd dat elk plan op zijn merites zal worden beoordeeld en uitgangspunt is dat iedereen parkeert op eigen terrein of het parkeren in financiële zin oplost. Ik kan me niet herinneren dat er een toezegging is gedaan over een onderzoek. Wel dat bij eventuele nieuwe initiatieven die op hun merites zouden worden beoordeeld. Dan zou ik graag van de wethouder horen wie het bij het juiste eind heeft.

De **voorzitter**: Was dat ook uw vraag, mijnheer Jongsma? Dan gaan we eerst naar wethouder Renzen want die heeft daar wel iets over te zeggen.

Wethouder **Renzen**: Ik kan bevestigen dat wat de heer Roeling zojuist aangeeft, juist is. Als er initiatieven zijn van particulieren, zullen we die plannen op hun merites beoordelen.

De heer **Jongsma**: Richting de heer Zwaard die zegt: 'Joh, je woont toch in Schipluiden dus je zult toch wel weten hoe het met het parkeren in Schipluiden zit?' Dat weet ik wel degelijk en daarom verbaast het me ook dat er heel veel druk zou zijn van parkeren door mensen in Schipluiden. Ik woon in Schipluiden, weliswaar er iets buiten, maar ik kan dan ook denk ik redelijk goed inschatten of er een probleem is met parkeren in Schipluiden of niet. Ik denk dat zoals het college ook aangeeft, het parkeren prima in balans is. Alleen het wil wel eens zijn dat er veel auto's aan de openbare weg geparkeerd staan en niet op de plaats waar mensen hun auto's zouden moeten plaatsen dus dat geeft een vertekend beeld van hoe het werkelijk in het dorp is.

De heer **Zwaard**: Nog een korte reactie, er zijn wel degelijk bewoners die hun zorgen uiten en verwachten dat als er andere bebouwing komt in het centrum van Schipluiden, de parkeersituatie tot overlast gaat leiden. En of we het nu hebben over onderzoek of dat u het op zijn merites gaat beoordelen, dat is een klein onderzoekje, dus prima, wij kunnen daarmee leven.

De **voorzitter**: Dan zijn we door de ronde heen. Een aantal moties...

De heer **Ringeling**: Motie 7 is aangepast door mij, conform de suggestie van CDA, VVD en OGP. Het wordt waarschijnlijk een nieuwe motie maar die heeft u al in bezit.

De **voorzitter**: Het gaat heel hard. Ik probeerde net al even te kijken welke moties nu zijn ingetrokken. Ten aanzien van motie nummer 14, de gewijzigde CDA over de politie. Daarvan weet ik toevallig dat de burgemeester dat ook geen probleem vindt want die zegt ook: 'Bij het aanbieden van het beleid in het voorjaar nemen we deze verzoeken gewoon mee'. Dus dat is een steun in de

rug en dat gaat gewoon gebeuren. Dus dat even als reactie, dan bent u daar meteen van op de hoogte.

We zien dat de nummers 1, 2, 3, 4, 7 en 13 zijn ingetrokken en 14, 15, 16 en 17 zijn toegevoegd. Het amendement is ook ingetrokken. Dat brengt ons bij het moment van de besluitvorming. We willen dat wel precies doen en we hebben wel geprobeerd om mee te schrijven maar we vragen zo meteen toch bij de motie of u voor of tegen bent. Ik denk dat het niet nodig is om nog stemverklaringen vooraf te geven want daar heeft u deze ronde al voor gebruikt.

De heer **Zwaard**: Voorzitter, ik wil graag nog een heel korte schorsing om ons nog even te beraden over motie 12.

De **voorzitter**: Een schorsing voor 5 minuten. Dat betekent dat we om 22.25 uur de vergadering hervatten. Ik schors de vergadering voor 5 minuten.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering, ik begrijp dat mevrouw Snethlage een bericht heeft over motie nummer 12.

Mevrouw **Snethlage**: We hebben even uitgebreid over motie 12 gesproken. De wethouder heeft gezegd dat we volgende maand een verordening krijgen en daarin zal als het goed is de problematiek van het resultaatgericht werk versus het werken met tijdseenheden geregeld zijn. Dus dat deel van de motie zou daarmee gezekerd moeten zijn. Op het deel van het monitoren heeft de wethouder voor een groot deel een toezegging gedaan. Over het andere deel hebben we niet helemaal helder hoe het verwoord moet worden en dat komt dan eventueel bij de verordening als motie terug. Ik trek deze nu in.

De **voorzitter**: Motie 12 is ingetrokken en maakt dan ook geen deel meer uit van de beraadslaging en u heeft aangegeven hoe u daarmee om wilt gaan.

5. Voorstel Begroting 2019-2022

a. amendementen

De **voorzitter**: Dan zijn we bij het laatste deel. Het vaststellen van de begroting en de moties. Er is geen amendement dus we hebben hier een begroting voorliggen waarvan ik kan concluderen dat u daar unaniem mee akkoord gaat. Is dat een juiste conclusie? Dan is de begroting unaniem vastgesteld.

b. moties

De **voorzitter**: Ik heb net al aangegeven dat u voor stemverklaringen al uitgebreid de mogelijkheid heeft gehad, ik denk dat niemand daar nog behoefte aan heeft. Dat is zo, dan gaan we de moties in stemming brengen.

Motie nummer 5 Zorgneutraal voor ons allemaal

De motie is unaniem aangenomen.

Motie nummer 6 Bedrijfsverplaatsing voor woningbouw

De motie is aangenomen met 9 stemmen voor en 8 tegen.

Motie nummer 8 Zuidhoornseweg/Overgaagbrug

Deze motie is unaniem aangenomen.

Motie nummer 9 Fietsstalmogelijkheden bij bushaltes

Voor deze motie zijn 14 stemmen, 3 stemmen tegen, daarmee is deze motie aangenomen.

Motie nummer 10 Watertappunten

Deze motie is unaniem aangenomen.

Motie 11 LHBTI-beleid

Wie is voor? Ik zie 3 stemmen tegen de motie, dan heb ik er 14 voor, daarmee is deze motie ook aangenomen.

Motie nummer 14 over de zichtbaarheid van de politie

Wie is voor deze motie? Ik zie 4 stemmen tegen en 13 voor, daarmee is deze ook aangenomen.

Motie 15 Duurzaam doen en doorzetten

De motie is unaniem aangenomen.

Motie 16 Groen is Samen Doen
De motie is unaniem aangenomen.
Motie 17 Jeugdzorg
De motie is unaniem aangenomen.

6. Sluiting

De **voorzitter**: We zijn door de agenda heen. Zijn er nog andere mededelingen te doen? Niet voor tijdens de vergadering. Ik mag u wel hartelijk uitnodigen voor de nazit in de foyer en u hartelijk danken voor uw inbreng bij deze begroting. Het is buitengewoon plezierig dat we hem unaniem hebben kunnen vaststellen en een mooie discussie met elkaar gehad hebben voor komend jaar. Dank u wel. Wel thuis. Ik sluit de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Midden-Delfland op 18 december 2018.

de griffier,
A. de Vos

de voorzitter,
A.J. Rodenburg